

Sacra ac serenissima Regia

M. D. domine clementissime.

QUE Madmodum à M. vestra Regia delectus ac
destinatus fui, ut situm inferioris Russiae eiusque
campestria desolata perlustrarem & reuiderem, id
sedulo praestiti & feci. De qua re complura cum
Maestate vestra & verbis & scriptis egi, monstrauiq; omnia
quae videbantur ad hoc propositum pertinere. Nunc vero ut
magis promererer nouis obsequiis, gratiam M. vestrae Regiae,
curavi (sumptibus non parcens) ut haec in planiore forma lu-
culentius artificiosiusq; traderentur, adhibita arte Geogra-
phica, & praeceptis quae à literatis hac in parte obseruari so-
lent, ut etiam ab eruditis in aliis Regnis cum celebritate &
laude Maestatis vestrae legi possint. Cumq; ipse occupatus
essem alijs negocijs arduis, usus sum ea in re opera eruditi et de-
literis bene meriti viri generosi domini Stanislai Sarnicij,
amici mei non vulgaris, qui etiam notus est M. vestrae. N. à
cum aliquot vicibus, libris in lucem editis, nomen et victorias
M. vestrae ut par erat celebraisset: M. vestra Regia eum
pro cliente suo accepit, ei que se benignissimum fore patronum
declarauit, promissa ei gratia Regia, ut ex diplomate ei tra-
dito liquet. Hic ergo, lustrationis meae typo accepto, effecit,
ut non modo Russiae, sed etiam totius regni Maestatis vestrae
situs, hoc est Poloniae, Lituaniae, Prussiae, Liuaniae, & quae
paucis ante annis de Moscho M. vestra recuperauit, exactè
describeretur: ut vno quasi intuitu veluti in tabella à legen-
tibus cerni possit: quam operam spero gratam futuram M.
vestrae, et Reipub. non inutilem, praesertim cum à nemine ha-
ctenus istud argumentum hoc pacto tractatum sit. Certè pra-
cipuos olim Reges & Imperatores eiusmodi studijs mirificè
delectatos fuisse, ac sumptus ad ea promouenda liberalissimè
suppeditasse ex historijs constat. Cumq; Regia M. tua, haud
postremum inter laudatos Reges locum obtineat, non dubium
A 2 est, eam

*est, eam quoque pro sua ingenita clementia declaraturam, sibi
hunc honestum conatum non displicere, neque in liberalibus
studiis promouendis sumptibus parcere.*

Datum Warsaviae primo Kalendas Mar. 1585.

Sacrae ac Serenissimae Regiae M. vestrae

Fidelis subditus

Ioannes Sienienius C. L.

Prooemium ad lectorem.

SICUT I theologiae fundamentum sunt scripta Pro-
phetica & apostolica, medicinae, Galeni philosophia,
ita senatoriae facultatis subiectum ut vocant, circa quod
versatur est historiae cognitio, & Reipub. bene geren-
dae scientia, quam complexus est Plato & Aristoteles. Fatentur au-
tem viri togati se plurimum iuvari in gubernandis Rebuspub. co-
gnitione historiarum, militares etiam viri non possunt dissimulare
eiusdem summam vim esse in castris totaque militia. Denique, ut
praclare Cicero dicebat: Ipsa est testis temporum, lux veritatis,
magistra vitae, vita memoriae, adderem ego, parens immortalitatis.
Nam ipsa efficit ut morientibus nobis potior nostri pars in terris su-
peruiuat, hoc est, fama bona, immortalitate tincta. Cum igitur vn-
dique sese utilitates huius diuinae exercitationis offerant, merito
apud reges & Principes in precio habetur. Iam si historia grata est
cunctis, etiam ea quae ancillantur historiae, hoc est chorographia
& chronologia merito gratae esse debent. Et omnino sicuti Plato
neminem admittebat ad suam scholam qui prius non esset versatus
in Geometria & Arithmetica: ita merito illotis manibus dicitur
ad historias accedere, cui prius situs locorum, ubi illae sunt gestae,
& ratio temporum quando nimirum haec acciderunt, non fuerint
cognita. Ideo sicuti commentariis Caesaris, descriptio Germaniae
& Galliarum est praefixa, ita ego descripturus res Sarmaticas, eius-
dem Sarmatiae typum praemitto, adiuncta supputatione temporum,
ut ita lector locorum & temporum cognitione suffultus, ad co-
gnoscendam hanc historiam, rectius praeparatus reddatur, instru-
ctiorque ad eam legendam accedat.

DE SITV

DE SITV ET AMBITV
VETERIS SARMATIÆ,
EIVS QVE DIVISIONE, IVXTA
veterum sententiam.

Duidebant veteres potissimum regiones suas iuxta decursus fluminum, ad quorum ripas degere consuescent, à quibus congregationes & societates hominum tanquam prouincias quasdam appellare, iam dudum consuetudo obtinuerat. Hinc pagorum cognominis origo deducitur. Nam pagus Græcis πᾶσις fons dicitur. Et qui ex vno fonte bibere & iumenta sua adquare solebant, pagani cognominabantur, hoc est societates hominum iustæ magnitudinis quæ ad flumen aliquod & valles cum seruis liberis que pecoribus & adscripticijs adeoque tota suppellectili domestica inhabitatum considerant, & non aliter ac corruales necessitudine quadam deuincti, felicia & aduersa perpeti paratissimi erant. Hinc Cæsar in commentarijs vniuersam Heluetiam in quatuor pagos diuidit, cuius appellationis vsus etiamnum ab eis retinetur, aucto tamen numero pagorum. In duodecim enim pagos postèrius seculum siue regiones, totam illam Rempub. diuidit. Communi igitur mori & consuetudini illius antiqui seculi innitendo, veteres quoque Sarmatæ & Sueui à fluminibus potioribus & littoribus maris, regionibus suis & prouincijs nomina imponere solebant. Vnde Ostrogothorum, Tirangitarum, Tisigetorum, & Sueuorum nomina prodierunt. Nam Ostrogothi populi dicebantur, qui ad Istrum inhabitauerunt. Tirangitæ, qui ad Tiram, Tisigetæ ad Tibiscum, Sueui ad Sueuum, & sic de cæteris. scuti mox ex declaratione inferiori patebit. Noticia autem huius historiæ mirè poterit iuuare lectorem, non modò ad intelligendam hanc quam tradimus modò historiã, sed etiam ad exponendos aliarum gentium rerum gestarum commentarios.

VANDALI dicebantur populi, qui habitabant ad flumen Vandalum seu Vistulam. De his dicit Ptolomæus quòd maximam partem Sarmatiarum occuparint. Et Procopius similiter eos maxima spacia ad Istulam occupasse affirmat. Vnde & Venedicus sinus à Ptolomæo & alijs autoribus mare ad littus Prutenicum vocitatur, eò quòd gentes eius linguæ illas regiones etiam tum incolebant. Hi verò populi ab alijs Vinide, ab alijs Venedi, Veneti & Heneti nuncupantur, voce quidem nonnihil deflexa sed re ipsa, vt liquidò mōstrabimus, vna & eadem gens, Vandalica designatur, modò lector iudicium suum paululum suspendat, vsque dum ad finem legendo decurrerit.

MARCOMANI. Et si autem variè se torquent autores nomen Marcomanorum exponentes, tamen liquet hac voce populos illos intelligi qui ad flumen Morauam habitauerunt, à quo etiam nomen sibi acquisiuisse, sonus ipse indicat. Huius gentis Rex Marobodus celebratur à scriptoribus. Floruit verò iste Cæsaris Augusti temporibus, æmulus Harminij Ducis, quorum vterque ab initio illorum bellorum pro strenuis defensoribus Germaniæ sese gerebant. Et certè, nisi fata obstitissent, terribiles formidabilesque potentie Romanorum fuissent.

SVEVI populi qui ad Sueuum quem hodie Sprea nominant, habitauerunt. Flumen hoc oritur ex montibus Sudeti duobus milliaribus à Budisino vrbe Venodorum Germanicorum. Hi populi etsi Germanis adnumerantur, tamen cum Sarmatiæ populis ob quandam necessitudinem sese coniungebant, & commilitabant Sarmatis in pugna Carnutana contra Romanorum Imperatorem Antonium Pium in finibus Boemicis, quo Marobodus, illo tempore Augusti, sedes suas ex Morauia transtulerat: attestante Suetonio in vita Augusti. Et eo tēpore, eaque occasione linguæ nostræ vsus volunt plerique vsque ad Al

CHOROGRAPHIA

bis ripas translatum fuisse, de qua re vide plura in historia nostra.

GOTTHI vel Guthones, pagus & provincia Sarmatica habitantium ad Gutalū flumen (sic enim id Plinius vocat.) Ideo Guthones & Gotthi à Gutalo vocantur. Nunc Odra dicitur. Extendebatur colonie eorum Codanum sinum versus ad occidentem & Septemtrionem ubi est Gedanum, quem inquam sinum etiam à Gotthis nominatum esse doctiores & eruditi viri tradunt: Sicut ipsa vox indicat. Sed & Bidgostiam & Gedanum ipsum à Gotthis etymon suum trahere syllabarum ipsa compositio indicat. Nā Bidgostia, habitationem Gotthorum significat. Ad orientem verò progrediendo habitatio eorum extendebatur per montes Sarmaticos vsque ad orientales Gotthos, qui Getæ etiam & Ostrogotthi dicebantur. De his tradit Cornelius Tacitus inquit: Trans Ligios Guthones regnant. Parebant enim Sarmatis & tributum eis pendebant, ut aperte idem Cornelius tradit. De ijs latius lib. 4. historie nostre.

VARINI pagus & populi Sarmatiæ qui ad flumen Vartam citra & ultra Posnaniam habitabant. Quam autem nomen Varinorum cum nomine Varta sicut Guthonum cum Gutalo conforme sit, nemo non videt. Sic descriptio situs locorum utriusque gentis cum descriptionibus veterum ne pilo disconuenit. Meminit Varinorum Cornelius Tacitus lib. de moribus Germaniæ: Reudigni, inquit, Varini & Eudoses fluminibus aut syluis muniuntur. Et Chronicon Germanorum, Pomeraniam tenuere Rugij, Auiones, & Varini: sed Varinos expresse dicit Cornelius flumine muniiri. Nam Varta flumen cum Prosna speciem insule efficit, sic Obra cum eadem Varta.

AVARINI populi ad Naruam fluuium quod Istulæ copulatur infra Varsauiam habitabant. Expositores Cornelij Varmiriam in Prussia à Varnis esse dictam existimant. Differunt ab ijs Auares Vngarorum progenitores.

CISTOBOCI, Cistobocas aliquoties Ptolomæus meminit. Et Cornelij Taciti expositores ad Bogum flumen eos collocant, & ab eo denominatos esse scribunt. Nec remota est compositio à Bug Cistoboci: & cisto significat merè vel sincerè Boci id est, ipsissimi. Nec procul eos ab Iglionib. Vihensibus habitasse tabulæ Ptolomæi monstrant. Plinius autem agnoscit Sarmatas ad Bugi ripas habitasse. Qua de causa eosdem inter Sarmaticas provincias seu pagos collocamus.

TIRANGITAE pagus vel provincia Sarmatica. Nam Ptolomæus expresse Tirangitas Sarmatas vocat, qui ad Tiram seu Nestrum flumen habitabant. Quod autem à tirare id est trahere arcum voce Italica dictum esse putant quidam, non possum assentiri. Nam ab Ouidio flumen hoc Tiras vocatur, & seculo illo nondum latina lingua in Italicam degenerauerat.

TISSIGETAS Ptolomæus populos vocat qui ad flumen hoc habitauerunt quem nostri hæcenus Tisam similiter appellant. Euincitur igitur inde, nostram linguam in vsu fuisse illis in locis illo adhuc seculo. Neque enim nostrates eam appellationem à Græcis Latinis hausserunt, sed Latini à nostris.

OSTROGOTTHI provincia Sarmatica seu pagus habitantium ad Istrum & ostia eius, quem hæcenus Vistrum Slavi vocant. Expresse autem Ouidius se exulasse dicit apud Sarmatas. Ergo Thomos vrbs nobilis exilio poetæ ad ripam Istri, Sarmatarum colonia fuit, ubi nunc Kilia Achillis nomen resonans. Et Plinius aperte Ostiū Istri quod Calostomum vocant Sarmatis tribuit. De hac re latius in historia nostra.

VISOGOTTOS quos Ptolomæus Gythones vocat, Cornelius etiam eosdem electrum quod Glasium vocant colligere ad Balticum mare tradit. Proinde commentator præcipuus Cornelij Taciti inquit: Gothini Gottones partes sunt Gotthicæ gentis, quæ late compleuit latus Balticum, vtramque ripam Istulæ. Et prorsus rectè mihi videntur exponere, & propriè Visogothos, id est Vistulæ Gotthos, sicuti Ostrogotthos Gotthos, qui ad Istrum habitauerunt. Nam expositio illa Vuest & Gotthiam confutata locum non habet. Quamquam & Vistulæ Gotthi Septemtrionales quoque sunt & Septemtrionales vel Vuestgotthi possent dici.

VETERIS POLONIAE.

TANAITAE qui ad *Thanaim* flumen Sarmatæ incolebant, sic vocabantur. Sicuti & *Renisarmatæ* à *Beroso* qui viciniores erant *Reno*, vide historiam *Babylonicam*

CYMBRI celebratissimi & antiquissimi erant Sarmatæ, qui ad *Cymerium* *Bosphorum* ubi nunc est *Capha Oczakouia* inhabitauerunt. Horum volunt esse posteritatem illos nostros *Cyrkasios*. *Homerus* de *Cymerijs* subinde meminit. Meminerunt tandem historici *Cymbrorum* qui ante Christi aduentum maxima bella in Italia excitarunt. Unde nomen *Cymbricæ Chersonesi*: sed utrum isti ab illis, an illi ab istis orti sunt, dubium hoc discutitur in hac historia.

PEVCINI veteres propriè ubi nunc est *Smolensko* sedes suas habuerunt. Nam *Ptolomæus* *Borystenem* ex *Peucinis* montibus deriuat. *Borystenes* autem oritur non procul à *Smolensko*, quam sententiam adiuuat & etymon vocis. Nam *πευκνί* pinum *Græcis* significat præpinguem resinam. Porro loca illa ubi est *Smolensko* & *Polocko* sunt admodum referta pinetis. Quin & *Pinsko* ad eandem vim denominationis *Peucinatorum* deuenit. Quod autem insula illa quæ in ostijs *Danubij*, *Peucen* quoque dicta est, inde reor factum esse, quod incolas *Smolensko*, *Pinsko*, & *Przypiecz* prono flumine *Nepr* credibile est delatos fuisse vsque ad illa loca, ibique colonis deductis sedes suas fixisse. *Bernhardus Vapouius* existimat eam gentem quam hodie *Pieczyniegos* vocamus, non remotè ab illis locis, esse reliquias veterum *Peucinatorum*. Alij eos qui vocantur *Pokucie* intelligunt, utramque autem sententiam & situs loci vicinus, & vis cognominis comprobant. *Syrmius Rex* *Peucinatorum* qui *Alexandri* magni temporibus floruit, ijs in locis ubi nunc *Besarabia* quos *Polountios* vocant, imperitabat. Nam quia *Syrmium* ubi illud *Concilium* postea celebratum fuit adiacet *Danubio*, itaque haud difficile ei fuit prono flumine prouincias illas quæcunque spectant ad *Danubium* & ostia eius imperio suo adiacere. Complura ea de re digna consideratione libro secundo attulimus.

BASTARNAE Sarmatica prouincia vel pagus in ea parte *Poloniæ* ubi nunc sunt qui vocantur *Podgorij*: sed porrigebantur secundum fines *Daciæ*. Ideo *Procopius* & alij veteres eos ponunt ad latus *Daciæ septentrionale*. *Dacia* autem propriè fuit ubi nunc est *Transyluania*. Cui rei & *Iouius* in sua historia ad stipulatur.

LIGII prouincia Sarmatica inter *Viadrum* & *Boemicos* montes quos *Vandalicos* *Dion* vocat. Ea nimirum *Syllesia* pars ubi est *Legnicium* oppidum. Ideo *Legnicij* etymon à denominatione *Ligiorum* scriptores Germanici deriuant.

QUADI. Postis terminis *Marcomanorum* ad flumen *Morauam*, & *Ligij* populis infra montes *Vandalicos* seu *Boemicos*, ut modo dictum est, quicquid in medio est *Quadis* est tribuendum, ubi est *Nissa* & *Ducatus Opoliensis*. Non assentior quibusdam expositioribus *Cornelij Taciti* qui etiam locum ubi est *Petricouia* quod heroes *Polonorum* ad *Comitia* veteri instituto confluere solebant in ipso umbilico *Poloniæ* *Quadis* tribuunt. Ita enim *Marfignis*, *Gothis*, *Osis*, & *Burijs* qui *Cornelio* attestante terga *Marcomanorum* et *Quadorum* claudere debebant nihil retro spacij relinqueretur. *Affirmant* autem *Quados*, cum *Iulio Cæsare* aliquando conflixisse, quod forsitan contigit tempore *Helueticis* belli quibus sese certo foedere copulauerant.

MARSIGNI populi Sarmatici sub montibus Sarmaticis.

SIDONII hos *Ptolomæus* ponit ubi est *Szidlouia* & *Szidlouiec*. Nec sono vocis admodum discrepat *Szidlouia* à *Sidonijs*. Isti cum *Desiderio Rege Longobardorum* in *Italiam* ingressi *Asidonem* urbem, quæ postea *Cosse* dicta est, fundauerunt. Deleta hæc fuit successu temporis à *Carolo magno* cum eam à *Saracenis* vindicaret, ut *Annius Viterbiensis* scriptor *Italicus* memoriæ prodidit, ubi expressè hoc *Polonis* tribuit in commentarijs in *Berosum*.

OSSII populi Sarmatici quos *Cornelius Tacitus* penes *Gothinos* ponit, prope modum ad flumen *Olsam* quod cum flumine *Moraua* miscetur. Nec remota est vox *Olsa* & *Osa* litera *l* saltem in *s* mutata. Est & in finibus *Prusiæ* *Osa* flumen: sed forsitan posterioribus

CHOROGRAPHIA

terioribus temporibus bellis detruse erant ad istum angulum Prussiae.

BVRII: penes Osios provincia Sarmatica. Descriptiones situs loci planè conueniunt cum Varka oppido & Varsavia. Et vox Buriij & Varka non variant, nisi litera b, in u vsitatato more conuersa. Ptolomæus sanè in suis tabulis eodem loco eos reponit. Et Cornelij Taciti præcipuus cõmentator hoc idem ijs verbis innuit: Buriij, inquit, extremi sunt Syllësforum, versus Istulam, & porriguntur Toruniam. Meminit etiam Dion historicus Buriorum in historia Traiani: contra quem vnà cum DZiurpaneo Rege Dacorum arma sustulerant. Latius hæc in historia nostra reperies.

RUGII populi: hos inter Viadri & Vistulæ ostia Ptolomæus collocat, vbi est modò Pomerania. Ostensum est autem Gutalum seu Viadrum à Guthonibus seu Gotthis esse dictum, eo quod domini & possessores eius ripæ erant. Cum autem Rugiani inter vtramque gentem Sarmaticam in medio habitarent, crediderim eos ad supplementum eorum pertinere. Affirmant autem commentatores Cornelij Taciti Rigenfes in Liuania ad ostia Rubonis vel Dunæ à Rugijs originem suam ducere, esseque eorum colonias. Odoacer Princeps bellicosus, vastator Italiae sub tempora Gotthorum ante mille annos dicitur prodijse ex ea gente. Ideo Dlugosius historiographus Polonorum Odoacrum Polonum facit. Siquidem & nunc illæ regiones Pomeranicæ obnoxia sunt Polonis, antea verò prorsus ditionis Regum Poloniae erant. Commemoratur tamen in historijs Rugianos vnà cum Gotthis militasse, & Gotthis excedentibus ex Italia, etiam Rugij in eorum castris connumerantur. Grammaticus autem historicus eadem de causa, Cassobios etiam ante aduentum Christi eodem in loco, id est ad littus maris illius Baltici habitasse affirmat. Sunt autem Cassubij gens stirpis Polonicæ.

SCYRI etiam provincia Sarmatica. Nomen credo hæsit in Scyricijs qui sub montibus Carpati vltra Cracouiam habitant. Plinius lib. 4. cap. 13. Scyrorum meminit: Quidam inquit hæc habitari ad Vistulam vsque fluuium à Sarmatis, Venedis, Scyris, Hiris tradunt. Scyros vnà cum Gotthis, etiam ex Italia emigrasse memoriæ proditum est.

HIRROS Syradienses crediderim esse.

CAVCHI iidem forsàn quos Cassubios nostri vocant, aut Cuiauienses.

PACINACES ad Borystenem statuunt. Autor supplementi Carionis cum Bossinis eosdem esse putat.

ERVLLI: isti quoque ad Istrum habitabant. Primi ij religionem Christianam publicè amplexi sunt inter eas gentes, vt tradit historia Ecclesiastica. De horum leui armatura quædam Iornandes tradit libro de rebus Geticis. Hi Corales ab Ouidio forsàn vocantur.

GEPIDES pagus Sarmaticus ex stirpe Gotthorum, qui habitauerunt ad Visclam flumen, & cognominati sunt hoc nomine à tarditate ingenij & pigritia vt Procopius tradit. Habitarunt olim ad Syrmum in Pannonia. Celebratur Rex Gepidarum Ardarichus cuius opera Athilla Rex Hunnorum, in multis prælijs vsus est feliciter, sed postea reliquias exercitus Athillæ deleuit. Vbi Scepusium est, ibi sedes eorum statuunt. Sed quod Gepidarum nomen Lituanis quidam recentiorum tribuunt, non video quo pacto id cum sententia veterum quadret. De his latius in ipsa historia. Vbi etiam illa opinio discutitur: an Germani Scepusienses sint reliquiae stirpis Gepidarum. Et Germani qui degunt in Transiluania, vtrum sint reliquiae Gothicæ stirpis, quemadmodum vult autor supplementi Carionis.

BESSI: Besorum pars hæsit vbi sunt montes Biesczady à Bessis cognominati.

DVCLEOTAE adhuc oppidum est ad radices montium Sarmaticorum de nomine illorum Ducla dictum.

BICEN ipsissimi Sarmatæ erant ad Meothiden, sed colonias eorum transportatas esse metu bellorum in illud territorium vbi est Biecz. Et nomina Bicen & Biecz sunt sibi cognata.

LAZIGES

VETERIS POLONIAE.

IAZYGES: Ptolomæus triplices gentes in Sarmatia ponit: maximas, minores & mediocres. Inter medias autem Iazygas recenset. Expressè autem Sarmatas vocat Iazygas illos qui Euxinum versus porrigebantur. Nomen Iazygum significat iugum vel par boum, ab ἰος ἰός id est tantum par boum. Videmus enim hæc tenus, Podlasios vbi eorum præcipuæ sedes erant, tam facilem agriculturam habere, vt colonus vnico iugo boum contentus sit ad exercendum commodè agellum suum. Fuerunt alij Iazyges Metanastæ dicti, eò quòd vnà cum familijs superatis montibus Carpacijs ad Tibis, um vbi nunc Vngaria est commigrarant, ibique sedes suas fixerant. Horum reliquias adhuc extare aie dicit, & loquuntur corrupto sermone Slauonico seu Sarmatico. Et vocantur etiam ab accolis Iazynges.

ASCAVLES hîc alicubi vbi est Sochaczouium, Louicium ad flumen Bzura reponuntur. Dicuntur autem Ascaulistæ illi agrestes qui tibias cum sacco inflare solent. Muscorum genus vile. Forsan quod locus ille multos tales alebat, quod etiamnum non insolens est in illa prouincia. Et Ptolomæus sepe agnomina & prænomena loco propriorum nominum ponit, vt Iazyges, Agatyrsi, Ichtiophagi & Anartophracti &c.

ANARTOPHRACTI id est inopia panis laborantes. Nam α est priuatiua particula & ἄρτ panem denotat. Et verisimile est. Nam inhabitabant illud solum lapidofam arenosumque quod est inter Podlasios Iazygas, & Istulam. Admodum sterilis est illa prouincia.

LVTHI reponuntur vbi oppidum non ignobile Lutomirsko. Et sonus vocis cognatus est cognomini oppidi.

BVRGIONES ferè reponuntur vbi est Lublinum, ab ijs Burgandiones ortos esse volunt gentem bellicosam qui copulati Vandalis, Gallis, superioribusque Germanis mouerunt bella atrocia.

ANTAE natione Slauones erant, sed cum Romanis contra suos sentiebant, ideo Antæ, id est contrarij vocabantur.

BORVSCI qui & Carbones, primo Septentrionem incoluerunt, vicini Moschis, tandem ad sinum Balticum progressi considerunt, vbi est ab eis dicta Borussia. Non desunt qui eos ex Asia huc commigrasse dicant. Notum est in historijs nomen Prusisæ Regis Bytiniæ.

RVSSI & ROXOLANI vicini erant Boruscis.

HERMVNDVRI ad montes Boemicos ex quibus Albis oritur, sed Dubravius scriptor Boemorum lib. 1. conuincit errati Cornelium Tacitum ea in re.

SVDINI in Prussia reponuntur. Ferunt autem eam regionem opulentissimam fuisse, sed iam deletam propemodum ad internecionem à Cruciferis ordinis Theutonici. Iamque maximas sylvas enatas vbi olim degebant.

SCANDIA de hac insula multa à multis inter veteres auctores referuntur. Ideo malo de ea aliorum sententias referre, quàm meum iudicium alijs obtrudere. Iosephus Meletius in Venetorum editione Ptolomæi, in tabula nona Europæ. Hæc inquit, regiones: id est Prussia, Liuania, Lithuania, &c. in tabula Sarmatiæ Europæ ab antiquis (id est historicis & Geographicis) numerabatur (nota). Et videtur hæc narratio firmo niti fundamento. Nam si in mari Sarmatico innatât & ab eo cinguntur, necessario & ipse ad Sarmatas pertinent. Glareanus verò in Geographicis: Dothlandia insula, Scania insula, quam hodie Solandiam vocant, at Plinius inquit lib. 4. cap. 14. Scandinauiam vocasse videtur, aut saltem vicinam Daniam. Ait enim ab incolis nominari alterum mundum. De Dania autem sic idem autor: Daciam Transyluaniam vocant. Est autem longè alia ab ea quam non rectè hodie Daciam vocant cum sit Dania appellanda, vulgò Dan marck ad Cymbriam Chersonesum. Meletius verò: Dania sic dicta à Dano Rege. Gotthlandia quasi bona terra, Scholandia, id est, amæna terra, Northuegia, id est Septentrionalis terra, Findlandia, id est pulcherrima terra, Glorandia, id est virens terra, Islandia, id est glacialis terra. Hæc

DE LIMITIBVS

ra. Hæc habentur in charta Hydrographica. Tile Scandia infularum vltima, Septemtrionem eundo, à veteribus Poëtis & scriptoribus vocatur. Et Polonico sermone Tile significat vltimum vel eatenus, quia vltima terrarum credebatur.

ROMANI sicuti de regionibus Orientis, ita de istis Septemtrionalibus insulis mirabiles fabulas sparserunt in vulgus. Inter quos Cornelius Tacitus ita propinquas dicit cælo, vt ibi iam possint solis labores exaudiri, & stridores rotarum eius. Formas Deorum istic videri, homines monstrosi aspectus, & lapides gemmasque preciosas. Hoc verò eo consilio faciebant, vt inde gloriolam apud suum vulgus aucuparentur, se nimirum deuicta ac debellata Germania, adeptos tales terras, quæ iam veluti suburbium cæli viderentur, ob talia & tanta miracula.

DE LIMITIBVS VETERIS SARMATIÆ.

Addam hîc descriptionem finium Sarmatiæ, iuxta seriem temporum, incipiens à temporibus Augusti Cæsaris.

10.
Sub aduentum saluatoris.

FLorus lib. 4. cap. 12. scribit Augustum cum legatis Sarmatarum Getarumque pacem sanxisse, foedusque percussisse iis conditionibus, ne ripam Danubii transcenderent. Ideo ad Lucillum literas scripsit, vt aduersus Sarmatas ripam tantum Istri tueretur. Huic sententiæ suffragatur Ouidius. Nam Lucillum laudans inquit: Hoc duce ripa Istri tuta fuit. Porro occidentalis limes fuit Albis flumen. Nam Strabo & Suetonius aperte dicunt Romanos occupata Germania Albim noluisse trãscendere. Imò Sueuos qui illa loca occuparant, Cæsares transtulerunt ex iis regionibus, ne præberent ansam belli cum Sarmatis.

110.

Traiani & Adriani temporibus, pontis in Danubio ad Nicopolim erectio, indicat Romanos Danubio imperium suum in Europa finire voluisse, sicuti Euphrate ab ortu & Nilo à meridie.

163.

Bellum Sarmatarum Aurelii Antonii cum Sarmatis & Squadis ad fines Boemiæ, & stationes legionum Romanarum, autorum scriptis concelebratæ, indicant qui fuerint tunc fines eorum pro quibus dimicatum est.

247.

Dion Seueri temporibus historiam suam scribens, dicit Albim flumen oriri ex montib. Vandalicis siue Boemicis qui & Sudeti vocantur. Vandalos autem fuisse populos natione Slauos viginti argumentis probatur à nobis lib. 4. Annalium.

383.

Temporibus Theodosii cum lites non parua motæ fuissent de finibus inter nostras gentes & Germaniæ Duces, exercitus Saxonici & Turyngici collocati erant inter Albim & Viadrum ad tuendos limites & arcendas gentes Sarmaticas.

810.

Caroli Magni temporibus affirmante Blondo, Crantio, Bonifinio, Einhardo

SARMATIÆ.

finio, Einhardo ad Albim flumen præsidia contra Sorabienfes collocata fuere. Et hætenus Sorabi & Vandali incolunt illas regiones ad Albim qui nostra lingua vtuntur.

Otthonis Tertii temporibus Boleslaus Chobri Rex Polonię Herculem imitatus, pro gadibus iniecerat tres columnas ad confluentem Albis & Salæ. Adhæc institutio Marchionatus Saxonię indicat metas limitum istic tunc fuisse. Nam Brandeburgensis postea prolatis in Septemtrionem Germaniæ finibus institutus fuit.

1000.

Henrici Tertii temporibus inceptum fuit à Criuousto Rege bellum ad fines Boemicos & finitum in campo Canino ad Wratislauiam. Cum Boemis enim Poloni tum limites habuerunt ab illa parte, non cum Imperio.

1103.

Circa tempora Henrici Septimi diuulsæ Poloniæ vires obdissidia Ducum Boleslaidarum, ansam præbuerunt vicinis Regibus & Principibus atrectandi fines eorum. Vnde consequutum est vt vndique accisis finibus limites Poloniæ intra octo cruces hæserint, quas scriptores nostri ita consignant. Prima ad Pakosc, quæ nos à Pomerania diuidit. 2. ad Pys à Prussia. 3. ad Zebrovv à Lituania. 4. ad Podhaice ab Orientali Russia. 5. ad Chotim à Valachia. 6. ad Scepusium à vicina ei Vngaria. 7. à Sicovv à Syllesia. 8. à Zbasin à Marchia. Hæ cruces à nobis in typo Sarmatiarum apertius rubro expressæ sunt.

1300.

Hæc ita iam admitti possent de vetustioribus limitibus, nisi dissidium illud Ptolomæistarum & Cornelistarum obstaret. Nam sequaces Ptolomæi adducunt auctoritatem ex eo scriptore vbi dicit: Germaniam terminari ab ortu Istula tenus. Vnde Glareanus non postremus Geographorum deceptus, ante triginta annos scribens, Germaniam veterem hîc statuit, ad eaq; absurda deuenit, vt diceret: Germaniæ inquit non postrema pars sub victoriosissimo Principe Sigismundo Rege Poloniæ degit, Poloniam ipsam intellegens. Hunc sequutus D. Cromerus adhuc clarius eadem absurda amplificat, affirmans hîc vbi est minor maiorque Polonia ante Constantinum Magnum Germanos habitasse, qui error à me lib. 5. est abundè confutatus.

Dissidium inter sequaces Ptolomæi et Cornelij.

Nam Cornelius Tacitus homo Italus, cui melius quàm Ptolomæo Alexandrino res Sarmaticæ notæ erant, vicinior enim istis regionibus fuit: hic inquam author ex professo Germaniæ statum describens non ausus est dicere Germaniam à Sarmatia Istula diuidi: vt Ptolomæus dixit, sed inquit: Germaniã diuidunt montes Sarmatici & mutuus metus. Forfan enim tum ab vtraq; gente ita infestis animis de limitibus decertabatur, vt neutra pars libera à metu &

DE LIMITIBVS SARMATIÆ.

metu & formidine semper hostem sibi collo imminere cum ferro & igne putaret. Et apertè addit quod illo ipso tempore Sarmatæ tributum imponebant Gotthinis populis, quo eis liceret in regionib⁹ Sarmaticis quæ ad Boemiã vergunt, vbi est Opaua, montes Tarnouientes, metalla fodicare & conficere. Vocantur que illa loca à Ptolomæo Sydirorichia.

Nec difficile obseruatu vndenam Ptolomæo hic error obrepsit. Nam iuxta dictum: Dato vno inconuenienti cætera inconuenientia sequuntur. Quia in tabula descriptionis Germaniæ Istulam vsque ex montibus Boemicis deducit, ideo in limitibus faciendis errorem cõmisit. Et regiones quidè à Sarmatis possessas eis non adimit, sed profluenta Istulæ aliunde & aliorsum deriuans posteritati materiam erroris grauissimæ reliquit. Non desunt enim etiam ex nostris qui populos nostros in suspicionem apud vicinas gentes adducant ac si has terras, non vt patriam tanquam legitimi possessores inhabitarent, sed quod aliunde venientes in alienas possessiones inuolarint. Cum pro fundamento Geographico inconuulsibili semper accipiendum sit illud à me toties repetitum pronunciatum: Quicquid est inter duo maria Sarmatica Euxinum, inquam Balticumq; mare & montes Sarmaticos, id Sarmatiæ nomine cõferri debere. Sic Sarmatia Asiatica cum Europea contigua & confinis semper fuit etiam Glareano attestante flumine Tanai tantùm eos distinguente. Nota sunt etiam vetusta nomina vrbium in vicina Germania: Lubecum, Rostokium, Starogardum, Zgorelecium seu Brandenburgum, quæ prorsus sonum reddunt linguæ Polonicae. Sic montium Sarmaticorum parte ab altera: Kofsice, Lifska, Sklane, Tarnaua, Tokai, Igniecz, quæ in memoriam reuocant, qui olim possessores fuerint priscis temporibus illarum regionum. Sed de istis latius in ipso opere Annalium.

Quidius Ponticum mare Sarmaticum vocat. Mare autem quod Daniã & Visimiriam alluit, Sarmaticus Oceanus à Ptolomæo nominatur. Sarmatæ autem populi erant, quicumq; lingua nostra vtuntur slavonica, licet Veneti interdum eis admiscebantur.

INDEX

MARE SARDINICUM

SEPTEMBRIO

Memorable bellum ad Ostia non remote ab aris Alexandri Magni in quo 8000 Moschorum a Sigismundo Rege Polonice occisa erunt Anno salutis 1514

Vides hic octo cruce rubro notatas que distant a summitate Polonica a circumscriptibus prouincijs: et tamen unius et alterius Prima ad Goream non remote a syllesia 2 ad Brasin a Marchia 3 ultra Onkroum a Tomeraria 4 ad Eys a Leusha 5 ad Lembron a Lituania 6 ad Radhauc ab orientali Prussia 7 ad Sniatn a Valachia 8 ad Spys ab ungaria

Vides hic tres vias schlag vocatas frequentibus partibus desonari una ad Boyssienem 2 ad Buk 3 ad Nostum Itac scilicet Russias infestare solent, quorum motus Campiductor per Speculatores aduente considerat ex abis Cypri Oictus est autem apud nos Campiductor a Campis et solitudinibus quos custodire et securos reddere debet. Sicuti Admiratus a mari apud Caloz

MENSURES

INDEX TABULÆ SARMATIARVM SIMVL QVE VRBIVM, MONTIVM, FLVVIORVM, SYLVARVM, SOLI- tudinum, & aliorum nobilium locorum, quorum situm & distan- tiam, sumpto numero longitudinis & latitudinis, & filo à nu- mero ad numerum instar crucis ad latera tabulæ ducto, & ritè applicato, interfectio indicabit.

A

	Latitudo		Longitudo	
	gradus.	minuta.	gradus.	minuta.
Alla flu.	51.	I.	43.	4.
Angeburg	55.	5.	44.	I.
Allenburg	55.	5.	44.	4.
Allenstein	54.	II.	58.	8.

B

BALICE 50. 10. 41. 16. quarto lapide à Cracouia, seu vno milliari Polonico. Villa in qua superbo sumptu aula extructa è longinquo cernitur. Opus inter miracula reponendum. Est que locus natalis Bonerorum gentis spectatæ nobilitatis, & optimè meritæ de Repub. Polonorum. Insigne gentis, est liliorum flos vulgò Hiberida dictum. Sunt enim ve lutidearmes (permitte me sic loqui) regno Galliarû. Nunc est possessor pagi Magnificus D. Nicolaus Firley Castel. Biecentis paternarum & maternarum virtutum ipsissima imago.

	Latitudo	Longitudo
Betigola	56. 10.	47. 6.
Bersari	56. 8.	44. 4.
Balde	55.	40. 4.
Butau	55. 2.	43. 3.

Brunsborg 55. 6. 43. 3. que & Varmia dicitur, sita est ad flu. Passaria.
Brodnica 54. 43. hæc Germanicè Strasborg dicitur.
Bidgostia 54. 2. 55. 10. Ad cõfluentem flumen Brda cum Istula. A Wladislauia sex miliaribus distat.

BRZEG 51. 12. 39. 10. Vrbs ducalis & colonia Polonorum: sed & ii qui nunc supersunt Principes, de stirpe Piaſtonum Polonorum Regum descendere dicuntur.

B

Brda flu.

D E S C R I P T I O

Brda flu.	54.	2.	41.	5.
Bresburg	54.	5.	41.	5.
Brandeburg	55.	8.	53.	6.
Bolo flu.	54.	2.	41.	
Bratim	54.	4.	43.	3.
Berezina	55.		51.	1.

Borissouo 56. 55. ad flumen Borystenem oppidum est. Existimant autem quidam ab hoc oppido flumen etiam Borystenem nuncupari. Oppidum autem cōditum fuit à Borisso quodam duce Rufforum. Nec rarò contingit flumina ab oppidorum nominibus dici: vt Odra flu. ab oppidi denominatione dictum esse tradunt. Ad hoc oppidum vsque Borissouo Moschus fines suos extendi affirmat, contra Lituania Olgerum ducem fines magni ducatus protelasse vsque ad Mozaisko constanter asseuerat.

BZVRA flu. 53. 6. 42. 8. infra Louicium, vbi sunt nobiles bifontum venationes, locus ille & sylua vocatur Viskitki.

Brzeziny 53. 42. Oppidum amplissimum egregiis artificibus refertum. Et est domicilium spectatæ nobilitatis Lassociorum.

BVG flu. 53. 6. 43. 8. Commentatores Cornelii Taciti populos veteres Cistobocas ab hoc flumine Bug dictos esse tradunt, eò quòd isthic sedes patrias habuisse feruntur. Et vox cognominis Cistobocorum non dissonat à denominatione Bug.

Brzescie 53. 8. 47. 7. Ciuitas populosa ad confluentem Bug & Muchauiec in ipso triangulo, triquetram figuram efficiens.

BVCZAC 49. 10. 48. 6. vetustæ & claræ gentis colonia Buczaciorem. In ditione horum ferunt inueniri venas auri, quæ veluti ramenta scintillant in aqua riui ex rupe altius scaturientis. Hæc postea ab agrestibus excipiebantur percolabanturque, ac ita massa conficiendo auro apta reddebatur, sed multa ignauia quadam negliguntur. Laudatur etiam ab equis generosis quos magna vbertate greges numerosi quotannis producant ipsis: vnde in Proverbium abiit: equus Buczaciorem gregis.

Bielsko 53. 6. 47. 8.

Barycz 52. 8. 39. 10.

Boleslavviecz 52. 2. 40. 12.

Bretnicza 52. 9. 40. 2.

Bochotnica 52. 9. 40. 12. domicilium claræ gentis Samboreciorum.

Bochotnica 52. 9. 40. 12. est arx murata. Hæc potest vocari antiquitas. Nam muri eius vetustate conquassati ruinam minantur: propediem collapsura videtur.

Borouiec

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Borouiec	52.	6.	45.	11.
Bielany	52.	7.	44.	7.
Bodzecin	51.		44.	8.
Belzyce	51.	12.	46.	2.
Bychaua	51.	10.	48.	3.
Boboua	50.	6.	44.	1.

Biecz 50. 6. 44. 1. Meminit Ptolomæus & alii vetustiores prouinciæ Sarmaticæ quæ dicebatur Bicen. Sita fuit ad Euxinum pontum: sed credibile est colonias inde ad eum locum translatas fuisse. Hanc præterfluit flumen dictum Ropa ex cuius spuma sulfur conficitur.

Beskidim 49. 44. Beskit vel Bieschadi ab incolis vocatur. Mons est nobilis vltra Humienno ex quo flumen Tiras oritur. Memineruntq; veteres eò loci Bessorum populorum.

Braclavv 50. 10. 52. 8. Arx in qua semper præsidium firmissimum expeditum asseruatur. Vocatur vrbs illa Sancti Petri, eò quòd imagine diui Petri Apostoli pro insignibus vtitur.

Balaklei 50. 2. 52. Arcis vestigia in loco percómo. Czapczaklei verò est fluminis nomen.

BOCHNA 50. 11. 43. 5. Salisfodinæ præstantissimæ quarum sal ideo sali Russico præfertur & marino quod plus terreitatis in se habet, ac propterea magis solidum & magis salsum est. Multi autem ex viris literatis & etiam illustribus admiratione ducti, demittebant se in illum abyssum salisfodinarum. Et reuera est res stuporis plena videre illas profunditates & veluti centrum terræ. Inuentum salem eò locorum, acceptum referunt Kunegundi Boleslai Pudici Regis coniugi foeminae sanctæ. Anno salutis 1251. Et quia Vngara fuit, vulgò creditum est, & passim iactatum reginam illam sal illud minerale ex Vngaria in Poloniam transfuisse, secumque aduexisse.

BIALOGROD 48. 10. 52. 8. Theodosia dicta veteribus. Hanc ad ostia Borystenis Iouius ponit, sed erroneam eius opinionem D. Cromerus confutat. Præterit verò Bialogrodum via trita & celebris quæ ducit Oczakouiam. Hac Turcici & Scythici negotiatores potissimum commeant quos illi lingua sua Carabanos vocant. Quando igitur nostri aliqua mancipia intercipere conantur, vt ex eis discant quid nam hostis machinetur modò, quidue in Turcia Scythiaue geratur, tunc ad eam vsq; viam genus quoddam militum leuissimæ armaturæ velitationibus aptum, quos Kozakios vocant, progreditur, ac ita ex prætereuntibus rapiunt quos possunt, & ad præfectos suos citato & festinanti cursu reducant, sapi-

D E S C R I P T I O

us tamen retro ceruice inflexa prospectantes ne quis eorum vestigia fignet, & vrgēdo capiti eorum inuehat. Nam non rarò alea secus cadit quàm optassent, & saepe ex captiuante fit captiuus. Et interrogati cur ita temerè dubio Marti se exponant, respondere solent: Benè est, si inquit, nihil inde vtilitatis percepero, nisi quod iuuenilem aetate meam eo pacto consolabor contentauroq; satis est, iuuat. At contentatio illa qualis futura sit, si interim ad manus Scythicas deuenieris, nemo est qui ignorat. Fuit quondam Bialogrodum emporium celebre & obuium nostris hominibus. Nam temporib. Cazimiri Cyprum vsq; demeabant naues onerarias tritico Podolico plenas. Nunc tantum scandulae prono flumine ad barbaros demere Bialogrodum solent, idq; non sine graui discrimine vitæ.

Balneum Vitoudi 50. 55. 6. Nunc fons tantum amenus vbi miles statiuia habere & corpus reficere solet. Adest & Oartorium ibi gentile dirutum.

Pons Vitoudi 50. 55. non procul à Balneo.

Brzostek	50.	6.	44.	4.	
Brzozovv	50.	3.	45.	2.	
Belz	50.	3.	45.	2.	Præfectura
Busko	50.	11.	47.	6.	Præfectura Regia
Bukacz	49.	7.	44.	2.	
Bebek	40.	11.	47.	3.	
Baden	45.	3.	44.	1.	
Berstani	45.	3.	47.	8.	

Bardenland. 51. 43. Crux picta confinium significat, lapideam esse audio crucem, & eminent ex aqua.

Brozylovv 52. 54. ad Borystenē inter Coroszczycovv & Kiovv.

BAR 50. 50. Arx munitissima ob memoriam Parii patriæ dulcis à Regina Poloniae Sforcia Bona, in ipso aditu Scythiæ excitata. Semper ibi præsidium forte imponitur, & præfectus datur vir exploratæ virtutis. Nunc præfecturam illam administrat summa cum laude Nicolaus Bucacius.

Basylea Rursiæ 50. 40. à Basylis Duce Ostroueciorum fundata. Floruit is nostra ætate. Fuitq; filius illius Constantini bellatoris.

Bacota 50. 6. 50. 6.

BVH flu. 50. 52. Axiacum veteres dixere, quidam Hyppanim esse volunt, innixi vt aiunt, Herodoti sententiæ, sed refragante Ptolomæo qui Hyppanim collocat cis Borystenem Tauricam & Meotiden versus. Oritur paulò supra Miedziboz & paulò infra collem dictum Zbornamogila. Alluit Chmielnik Vinnicam Brac lavv, &

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Iavv, & postea incitatus cursu per campos Vrociska decurrit: Kuczman pontem Vitoudi, tandem ditatus per vastam camporum solitudinem ad Euxinum Pótum amplo gurgite deuoluitur. Et rectè reprehenditur à Magnifico viro Ioanne Sienienio Castellano Leopoliensi error quorundam nostræ ætatis Chorographorum, qui Bohum hunc incidere in Borystenem finxerunt. Cum quatuor milliariibus ab hostio Borystenis in Limenium sinum Euxini sese abscondat. Quod autem flumina ista Buh, & Bozek veteres vocarunt, forsàn quia pro diis amnes prisca homines coluerunt quum gentes essent.

Bialacerkievv 51. 53. ad flumen Ros, à Kiouia 15. milliariibus, vel paulò vterius. Sæpe huc Scythæ visuntur, vt canes spectantes in culinam. Russica milliaria sunt lógè maiora quàm Polonica. Ideo non mirere si quantitas circino hic non respondet vbiq̃ue.

Brod Bazarabski, vide Ostrokol.

Bozek flu. 50. 6. 49. 6. Inter confluentem Buch & Bozek veluti Mesopotamia sedet Miedzyboz, vt etymon ipsum vrbs indicat.

C

Latitudo. Longitudo.

CRACOVIA 50. 10. 42. 9. olim Carodunum iuxta Ptolomæum dicta. Regia est Poloniae ad confluentem Istulæ & Rudauę. Et verè Regia. Nam siue loci spectes situm, siue hominum frequentiam diuersarum gentium, siue omnium rerum affluentiam, siue ædificiorum magnificentiam, tanta reperiuntur omnia, vt meritò naturam totam vim suam in eum locum effudisse putes. Ibi est sedes Episcopalis, ibi Academia celeberrima, argentifodinæ, salifodinæ, plumbaria, territoria fertilissima, arces in vicinia muratæ frequentes patent. Superius Zatorium lacubus & copia piscium affluens, inferius Nepolomicium abundans pingui ferina, ex montibus etiam Sarmaticis qui vrbi impendere videntur, varia genera auium afferunt aucupes. Demeationes quoq; nauium mercenariarum sursum deorsumq̃ue cum sale, ære, plumbo, frumento, vino, cera, vsq; ad mare vsitatae sunt Cracouiensibus. Adhærent etiam vrbi alia oppida: Clepardia à Septemtrione, Cazimiria ab Orientali plaga. Ac vt breuius dicam, nullam iam urbem pergendo Septemtrionem & Orientem Borealem reperies tam augustam quæ eius splendori & magnificentiæ conferri queat. Huius figuram alii testudini musicali, alii aquilæ expansarum alarum, quod est insigne Regni comparant, ad eum nempe modum: vt arx caput alitis referat, suburbia autem vtrinque adhærentia alis expansis & caudæ discuneatæ, conferantur.

D E S C R I P T I O

CZARNKOVV 53. II. 39. II. antiquissimum & spectabile domicilium & sedes quōdam ducalis gētis Czarnkouiorum. Hi primi inter heroes Polonorum erant, qui Christo nomina sua dederunt. Cuius rei insigne vittam baptismalem hactenus gerunt. De qua re complura leguntur in histria nostra. Vide & infra titulo Ostrorog.

Camenum	I.		55.	2.
Cofzelin	39.	4.	55.	2.
Cinteri	53.	6.	43.	6.
Creuesb	55.	7.	43.	9.
Curischafe	55.		45.	

Cornand 54. 5. 43. Locus nobilitatus pugna celebri quadam, in qua ita obstinatē à Polonis pugnatum est contra Cruciferos, vt fessis ter spacium respirandi daretur, quod frid Germanicē vocatur, & ter ad manus redirent, donec hostis armis oppressus victum se fateretur. Nostri bellum illud Coronouiese vocant. Vide D. Cromerum lib. 17.

Culsmer	54.	4.	42.	5.
Ciechanovv	54.	2.	44.	5.
Cultri	54.	7.	49.	7.
Croue	55.	8.	50.	
Crosne	50.		44.	

CAMIENIEC 49. 6. 49 4. arx munitissima Valachiam versus, quæ ob id quod natura loci mirabiliter sit munita rupibus præaltis & flumine Smetricz, solius Dei manu ædificata esse ab incolis prædicatur. De hac tamen ita scriptum est:

*quamvis altis cincta est Camenecia muris,
Si tamen inspicias huic multa deesse videbis.*

CZIZOVV 51. I. 44. 10. arx murata, elegans spectatæ profapiæ Czizouiorum.

Chodecz	55.		40.	7.
Camiensko	52.	4.	41.	2.

Cameniec alia arx murata firma & pulchra medio milliari à Crosno.

CZESTOCHOVIA 53. 8. 41. 8. locus celebri frequenti hominum concursu religionis ergò. Simile aliquid Compostelæ Italicæ.

Crasnik 51. 6. 45. 2.

Checiny 51. 9. 43. 6. Præfectura nobilis & arx murata in arduo colle. Ibidem ærisfodinæ vetustate neglectæ, lapis tamen Aesurides vel color conficitur.

Curovv

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Curovv 55. 5. 45. 2.
 Czefsin 50. 7. 41. 6.
 Caczibei 48. 55. arx vetustate destructa, ad littus Ouidii lacus. Eratq; Polonorum emporium celebre, vbi sal deponebatur marinum. Veteres meminere huius portus ad Euxinum. Plinius vocat Cathizos pomiliones. Vetustas enim credidit homunciones breui statura eo loci belligerare cum gruibus, eaque scriptis mandarunt.

Chelma 54. 8. 42. 8. In Prussia est ciuitas, creditur esse omnium antiquissima. Vnde ius Chelmense seu Culmen se. Laudatur dimensio vrbis illius quod plateas ferè ad perpendicularum gnomonis rectissimas habeat, & turree ita concinnè dispositas vt turris turri, porta portæ ferè diametraliter opponatur, vt è regione vir virum ex fenestra vnus in fenestra alterius prospicere queat.

Cassouia 49. II. 46. 6. vrbs Vngariæ munitissima & paries fortissimus quo sustinetur impetus & inundatio Turcorum. Sed apparet fuisse coloniam Slauorum. Quia sita est inter montes qui ad Sarmatiam pertinebant & Sarmatici vocantur. Denique & nomen Cassouia Slauonica lingua olet sonum.

CALISZ 52. 8. 41. 3. Ptolomæus expressè meminit eodem in loco Calis. Est ergo hæc vrbs numeranda inter antiquissima municipia Sarmatarum. Nam Ptolomæus vixit ferè centum annis ab aduentu Christi domini post tempora Traiani Imperatoris.

Comarno 49. II. 46. 6.
 Cozibele 49. 5. 47. 7.
 Czeruone 40. 5. 46. 6.
 Cleuan 51. 10. 48. 5.
 Chmielnik 51. 2. 50. 6. Propugnaculum contra Scythas Bohem versus. Administrat nunc præfecturam illam summa cum laude Iacobus Strus, robore animi & corporis cunctis iam dudum conspicuus, patrisque & auorum memoria celebris.

Czartorysko 51. 9. 48. 5. ad ostia Styr fluminis.
 Czarnobilum 52. 53. significat nomen czarno & bieloo, id est, album nigrum, albæ & nigrae Russiae confinium indicans. Sita est propemodum ad Przypiecz Kiiouiam versus.

Krasylou 50. 50. ad fontem fluminis Horin.
 Constantinou 50. 50. sunt ciuitates Ducis Ostrouecii: Constantinou, basylea, Krasylou, Kuczmin in finibus Volhinia, qua itur Miedzibozum versus quasi in vno tractu.

Czernyostrov

DESCRIPTION

- Czernyostrov 50. 50.
 Cataractæ 51. 55. quindecim miliaribus à Caniovv, vide titulo Prohi & Borysthenes.
- CAROVGAI 50. 49. Est nobile nemus & puto illud esse quod Ptolomæus vocat nemus Dianæ. Non procul à Sieniaua, non remotè hinc oritur flumen Ikavva.
- Cerkievv 50. 46. miliaria septem à Leopoli.
- Comiencza flu. 49. 56. Flumen ex aduersa ripa Tchinia, in Tiram illabitur.
- Czernichovv 49. 12. 48. non procul à Tarnopole ditionis Ducis Ostrouiensis.
- Czechovvce 49. 12. 48. 12. non procul à fontibus fluminis Zbrocz. Fateor autem non nihil angustiora hinc spacia esse, quàm vt illam amplitudinem camporum in latum capere queant.
- COLOMIA 48. 2. 48. 1. Colomiam dictam esse putant quasi coloniã, quòd credant olim Romanorum colonias eò deductas fuisse. De qua re consule historiam nostram libro 3. Nisi fortè à Colomano Rege Haliciensium nuncupata sit. Conficitur ibi sal, cuius nidor ouorum odorem plus satis frigorum & adustorum suauiter redolet. Quod die Veneris ieiunantibus, disputationis occasionem de ciborum delectu præbere solet, dum vesperi ad lumen hilarius conuiuari solent.
- Cudnikovv 51. 4. 45. 12.
- Crupa 51. 9. 50. 6. ibidem flumen Crupa synonymum illi quod in Slauonia est, à quo Lechus in Poloniam venisse vnà cum fratre Czecho dicitur. Et forsitan incolæ loci in Slauoniam penetrantes ex Russia, patriæ dulcis memoria ducti, anni nomen in patria Lechi imposuerunt.
- Czirkasý 51. 4. 54. 12. Czirkasý tradunt reliquias esse veterum Cymbrorum, quos Homerus Cymerios vocat. Nomen certè affine est. Religio apud eos magna ex parte Machometana. Mulieres ferè ac viri belli munia apud eos obeunt. Distat à Kiouia iuxta Guagninum 27. miliaribus, iuxta verò regios Iustratores 15. tantùm.
- Cudniovv 51. 12. 53. 1. ad leuam eundo Kiouia: à Leopoli 17. miliaribus.
- CHORCYCA 50. 54. Insula est in alueo Borysthenis, clara Vishiouecii herois œconomia militari. Ibi enim sedem & firmamentum sui roboris stabiliuerat. Sita est à Kiouia 44. miliaribus, paulò infra ostia fluminis Tismienca.

Czerniechovv

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Czerniechovv 51. 55. flumen cis Borystenem Disna è regione Kiouie ad quod sita est arx Moschorum firmata præsidio: 30 milliaribus a Kiouia vt Guagninus refert, lustratores 24. ponunt.

CHOTIM 49. 8. 49. 8. Arx fortissima in ipso aditu Valachia, æmula Camenecii, quæ est ditionis Polonorum. Ideo Petrum Valachia Palatinum ferunt solitum dicitasse, Aut tu Cameniec Chotimum nostrum, aut Chotimum Cameneciam deglutiet.

Czapczaklei 50. 2. 52. Flumen est, notius habetur propter viua vestigia munitissimæ arcis Balaklei, quæ si iusto præsidio muniretur, firmissimum propugnaculum ad impediendos Præcopiensium transitus per Hyppanim esset. Et præsertim si vicissim ad flumen Russaua in loco illo excitandæ arcis peridoneo & à multis celebrato propugnaculum nouum inædificaretur. Hæ inquam duæ arces non plus quàm 20. milliaribus à se distantes, alia ad Tiram ex opposito Thehinia, alia, ostia versus Hyppanis si benè munirentur, totum tractum illum triangularem ab Oczakouia tanquam duo parastatæ, id est columnæ ex æquo à se distantes, mirificæ tutum redderent, vt consilium lustratorum adscriptum prudentissimè suadet. De qua re vide titulo Russaua, Balakli & Grodzisko. Distat Czapczaklei ab Oczakouia octo milliarib. aut nouem vt lustratores idem annotarunt.

Czarnylas 49. 12. 50. Aliàs sylua Pieczymegi vocatur. Est etiam Czarnylas pagus Kochanouii Poëtæ eximii in Sedomienfi prouincia.

Chorbop 51. 3. 48. 5. Ad fontem fluminis Wstecz nõ procul à Lucko.

D

DABROVICA 51. 12. 45. 3. Domicilium natale Illustrum & Magnificorum Firlegiorum, Baronum à Dabrouica. Ex ea gente complures Palatini, Præfecti copiarum, Campiductores, Castellani & prouinciarum dignitarii prodierunt, quorum fama vbiq; etiamnum coruscat. Arma gentis sunt Leopardus. Animal hoc ferunt esse robustissimum, vincit hunc tamen viribus Leo, sed rursus ingenio à Leopardo vincitur. Nam vt eum in discrimen adducat, ferunt cuniculum subterraneum parare solitum, quem quoniam in vestibulo diductiorem latioremq; in exitu verò angustiorem præparare solet: ideo cum à Leone inuaditur ipsemet vt qui minor, celeri cursu rapaces unguis Leonis elapsus euadit. Leo verò ira exagitatus cauernam, latius ostium habentem facillè ingreditur, postea verò in exitu strictiore, eluctando hæret, & captius

C

retinetur.

retinetur. Hanc ferunt esse naturam Leopardi. Hoc eodem stragemate eius gentis homines, hostes patriæ debellare solebant, hoc est, viribus & ingenio. Nam ferè omnes literati sunt, ideo etiam literatis hominibus fauent, & sunt patroni Musarum munificentissimi.

DZIALIN 53. 43. Domicilium & colonia Magnificorum & spectatæ nobilitatis Dzialiniorum, quorum aliquot mea atate in senatu Regio cum laude tuebantur suum locum.

Druzek 55. 7. 44. 8.

Drezen 53. 8. 46. 10.

Dubrauica 52. 6. 50. 6.

Dilla 58. 7. 10.

Drismet 56. 11. 51. 1. Grodecus in sua tabula, in Disna & Drisna lapsus est, & fluminis Dunæ situm ignorauit. Quare eo modo, vt hîc vides, error hic est corrigendus.

Drusno 55. 1. 42. 1. Lacus nobilis ad Elblingam.

Dubkacz 55. 5. 44.

Dranborg 54. 3. 39. 7.

Drzvviaca flu. 54. 3. 42.

Dzialdovv 54. 4. 43. 8. Significat nostra lingua Dzialdovv diuisorem. Nam Pruteni limitem hîc esse volunt suum qui à Masouis eos separet.

DABROVNO 54. 4. 43. 8. locus pernobilis pugna illa, quando Poloni de summa rerum duce Mascouio Vimbramo, cuius sol insigne fuit cum cruce, signatus Marte iudice ferro decernebant, ante annos 150. Et tum de Cruciferis octoginta millia profligata sunt. Locus pugnae ad eam vsq; diem ab accolis monstratur. Vocatur hæc ab aliis pugna bellum Grinualdense. Sed pagus iam ille vastatus iacet. In prælio hoc aderat Rex ipse Iagello Vladi flaus, aderat & Vitoudus frater Regis. Ex cruce signatis occubuit ipse Magister ordinis in conflictu cum toto suo robore militiæ & multis commendatoribus. Duces Germaniæ aliquot capti & ad Regem perducti culpam deprecantes veniam impetrarunt. Signa cohortum cruciferarum descripta habes sigillatim apud Dlugosum historicum.

Dzvovich 52. 12. 51. 6.

Dlugossouice 51. 1. 42. 2.

Dunaiec flu. 55. 43. Hunc amnem alii Danastrum, alii Visclam vocant cum Procopio. Nam ex iis locis demanat, id est Scepusio, vbi Gepidæ veteres Gotthica natio sedes suas habere præcipuas, teste eodem Procopio.

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Ducla 50. 3. 43. 5. Ptolomæus eo quoque loci
ponit Ducleotas populos, voce neutiquam difsona.

Debica 50. 2. 44. 6.

Dinovv 50. 5. 43. 2.

Dubiecko 50. 6. 43. 2. Colonia vetustæ gentis spe-
ctatæ nobilitatis STADNICIORVM dominorum ab Osmigrod.
Horum insigne est amnis Sreniaua. Nam ad hoc flumen ab eorum
protauo fusi fugatiq; erant hostes patriæ. Ideo rectè à quodam e-
rudito hæc victoria celebrata fuit hoc distycho.

*Strenuus immanes princeps qui vicerat hostes,
Præfens ad flumen talia signa tulit.*

Debno 50. 43. Magnificus Franciscus Veselinus Came-
rarius Regius illa ditione potitur. Vir heroicis virtutibus conspi-
cuus & omnibus bonis merito charus. Est aliud Debno in prouin-
cia Sedmiriensi Sienieniorum colonia vetus. Est & tertium noui-
ter locatum oppidum à Magnifico Castelano Leopoliensi ad Szi-
dlovv.

DVBINKI 58. 4. 50. 5. Domicilium natale
Illustrium Ducum Radiuilonum, quorum pater principem locum
tenuit inter Senatores magni Ducatus Lituaniæ. Huius duo filii
ambo Palatini. Nam & Christoferus Castellanus Trocensis succes-
sit nunc audio in locum patris, effectusq; est Palatinus Vilnensis.
Huius virtus enituit ante biennium in expeditione Plefcouiana
contra Moschouia ducem: vir est acer in armis.

Dobrouoda 50. 9. 40. 6.

Drohobicz 59. 8. 47. 8.

Dolina 49. 4. 47. 8. Affine est vocabulum cogno-
mini Podolia. Nam tractus hic ad illam vallem est situs à qua de-
nominatur Podolia. Vites hîc possent plantari, & vinû proferrent
quale Cassouia profert. Est enim cum illa ex æquo meridionalis.

Dabliacz 45. 7. 45. 2.

Dobrzin 51. 7. 45. 2.

Durisko 51. 7. 48.

Drohobufz 51. 8. 36. 6.

Dunaiovv 50. 4. 48. 3.

Dvvieliczuiecz 49. 10. 49. 10.

Daschovv 49. 6. 34.

Dromus Achillis 54. Hîc se heros clarissimusexercere solebat.

Dunaiovv 49. 11. 47. 6. ad confluentem Kro-
piecz & fluminis Lipal

Dzvvan flu. 49. 51. in Tiram incidit. Est castellum de-
sertum Dzvvan, Ducis Ostrouiensis habitaculum.

D E S C R I P T I O

Dubrouicā 52. 51. Supra confluentem Slucza & Mochor
fluminum.
Disna flu. 50. 54. flumen cis Borystenem è regione Chor-
cycæ insulæ.
Dauidovv 52. 50. in ipso conflente fluminum Przy-
piecz & Slucza oppidum.
Disna flu. è regione Kiouix 51. 55. ad quod duæ arces Moscho-
rum: Czernieiovv & Patiuol, tantummodo 24. milliaribus à Ki-
iovv distant.

E

ELBLINGA 52. 4. 42. 5. Vrbs nobilissima in
Prussia, cōmendatur quod sit munita natura loci & altitudine mu-
rorum: sed magis à fide & obsequiis, voluntate denique propensa
erga Reges Poloniae, etiam in aduersis casibus. Ideo eis vt sigillum
asseruent Reipub. Pruthenicæ concreditum est, à Gedano sex mil-
liaribus in altera Istulæ aciali ripa.

ELCBERG 55. 10. 44. 10. Sedes est Episco-
palis cui nunc præest Martinus Cromerus scriptor historiae Polo-
nicæ, diligentia, eloquentia, & elegantia latini sermonis, cuius no-
stræ ætatis scriptori comparandus, & etiam multis præferendus, Se-
natorque regni dignissimus.

F

FVLTINVM 59. 45. Cognomen est Germanicum. Multa
autem nomina Germanica non solum vrbium, sed etiam præci-
puorum nobilium in illa submontana regione reperiuntur. Cuius
rei causam alio in loco explicauimus. Est autem Fulstinum domi-
cilium natale antiquæ stirpis Herbortonum, ex quibus nostra æta-
te tres in Senatu regni residebant. Arma gentis sunt tres gladii po-
mo cuspidibus infixi.

Fridland 55. 5. 43.
Falkenburg 54. 7. 46. Ex media Germania huc no-
mina translata veteribus abolitis.

Filek 48. 48. Arx Turcicæ ditionis: credo tantum sex
aut nouem milliaribus à Scepusio finibus Polonicis distat: Tua res
agitur, paries cum proximus ardet.

G

GEDANVM 55. 4. 1. 41. 9. Vrbs nominatissi-
ma & ornamentum non postremum regnorum Europæ ad ostia I-
stulæ, quæ triginta haustis fluminibus miscetur Baltico freto sua
amplitude

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

amplitude speciem maris efficiens. Per hanc quicquid habet Polonia, Lituania, Masouia tãquam in æsophagum, Gedanum intrat, & in transmarinas regiones auehitur. Et rursus, quicquid affertur ex Germania, Anglia, Gallia, Hispania, Dania, Suecia, per vniuersam Sarmatiam digitis Gedanensium ciuium dispensatur. Laudatur in ea quòd benè munita sit, populosa, diues, commemorantur horologia affabre facta: sed me in eius admirationem magis rapit gubernatio eorum Reipub. qua prudentissimus Senatus tanquam habenis vniuersam multitudinem regit & in officio retinet. Nec video urbem in regionibus istis cuius gubernatio sit similior Venetorum Reipub. De nomine Gedani & eius etymo probatur doctioribus sententia Celtis quam hoc distycho expressit.

Sed quondam Gedanum Gotthorum nomine dictum:

Hinc que sinus Codanus nomina clarus habet.

Golberga	55.	1.	38.	8.	
Guthstat	55.	3.	43.	6.	
Germa					
Grande Filz	45.	9.	43.	4.	
Gvyda fluuius		54.		39.	
Grandcz	54.	6.	42.	4.	Locus celebris ob quamdam victoriam Polonorum. Grudziac à nostris vocatur.
Gesten	54.	10.	42.	5.	
Goniadz	54.	7.	46.	11.	Venationes istic Regum præstantissimæ.

GOSTOMIA 52. 42. Amplissima & viris fortibus referta domus & locuples. Refert autem non obscure suo cognomine veterum Gotthorum appellationem & sonum, qui nequaquam remotè olim abhinc habitabant. Sed de origine Gotthorum accuratam inuestigationem habes lib. 3. Annalium nostrorum.

Grimki	54.	5.	46.	4.	
Grodno	54.	6.	58.	9.	
Grodzisko	54.	4.	40.	9.	
Gebica	53.	7.	41.	9.	
Gliuice	51.	4.	45.	8.	
Grodek	50.	2.	46.	10.	
GORAI	51.	4.	45.	8.	Memorabilis facti Demetrii de Goray fit mentio in historia Iagellonis, à domino Cromero & aliis circa despôsationē Eduigis Reginae nupte Iagelloni.
Grabovv	51.	5.	46.	10.	
Gologuri	50.	2.	47.	4.	oppidum inter montes, sicut & sitù, nominis etymon indicat. Puto autem hos montes qui

D E S C R I P T I O

à Leopoli Volhiniam vsque protenduntur, Peucinos vocari à Pto-
lomæo.

Gliniani 50. 3. 47. 1. quinque milliaribus à Leopoli.
Gnieuum 54. 6. 42. 6. Præfectura est Cemorum. Est
autem Cemorum familia, genere & rebus gestis admodum clara &
spectabilis. Mea ætate quatuor ex ea gente in senatu Regio Palati-
ni erant: Achacius Palatinus Pomeraniæ, Fabianus alter Palatinus
Margenburgenfis. Tertius N. Quartus N. Senioremem Cemam ita a-
mauit Albertus Marchio Brandeburgenfis Dux Prussia, vt cum
renunciaret professione Crucifericæ, exueretque vestem ritua-
lem qua ipse Magister utebatur, ipsi soli tanquam amico confederato
eam tradiderit, quam hactenus successores inuicem loco asser-
uant.

Grodek aliud 49. 7. 48. 3. Ad flumen Hnieziola
& Tiram domicilium Herbort de Dziedzilovv viri clarissimi Suc-
camerarii Kamenecensis.

Grodek tertium 50. 49. In summitate fluminis Smetricz,
& vnum ex istis vocatur Slony Grodek.

GORKA 52. 6. 40. 6. Illustrium Comitum à
Gorka domicilium, quorum insigne est navis argonautica. Ex ea
gente prodierunt complures Palatini, Campiductores, Episcopi,
Castellani, Oratores ad exterarum nationes. Viri toga pariter & ar-
mis illustres. Horum nomen in Germania & in aliis exteris natio-
nibus ita clarum est, vt putes istos natos esse. Linea vt vocant, isto-
rum quantum ego scire possum ex Senatoribus, hoc ordine potest
recenseri. Lucas primus de Gorka Palatinus Posnaniensis 1340.
Lucas secundus de Gorka Palatinus Posnaniensis 1466. Vriel E-
piscopus Posnaniensis & Cancellarius regni 1479. Lucas de Gor-
ka & idem postea Episcopus Cuiavienfis, quem ego probè noue-
ram. Nam fui tum alumnus & condiscipulus nepotum huius, filio-
rum Andrea. Vsq; sumus præceptore Ioanne Cosmio viro eru-
dito, qui postea Theologus & à concionibus fuit apud Sigismun-
dum Augustum Regem Poloniae 1542. Tandem Andreas de
Gorka Castellanus & Capitaneus Posnaniensis generalis. Huius
tres filii: Lucas de Gorka Palatinus Posnaniensis. Frater denique
eius Andreas Castellanus Miediricensis, qui nunc fati concessit.
Et Stanislaus Palatinus Posnaniensis vir absq; omni exceptione,
omnium ordinum, omniumq; statuum iudicio incomparabilis,
amator Reipub. ardentissimus, & delictum Polonorum.

GNESNA 53. 7. 41. 5. Prima & antiquissima
fedes & Regia Poloniae, olim Lemisaletum dicta vt placet docti-
oribus.

oribus. Meo ævo ad eos honores euectus fuit Iacobus Vchanius, cui successit STANISLAVS CARNOVIVS. Præful diuini pariter & humani iuris peritissimus. Idem locus nobilitatus est sepulchro diui Alberti, & aduentu Otthonis tertii Imperatoris Romanorum. Et quod maximum est: eò loci primò honores Regii cum diademate delati sunt Boleslao Chobri sacratę memorię Regi Poloniae, & coronatio istic prima consummata fuit. Quapropter hoc nomine vicissim honos summus habitus fuit eidem Imperatori.

Glusininum 53. 42. Tempore Regis Locticonis eo loci bellum acerrimum gestum fuit cum Cruciferis, ductaque fuit istic fossa septem milliarium, cuius adminiculo aliquot millia Polonorum strenuè sese aduersus Cruciferos, Iulii Cæsaris aduersus Pompeium exemplo durante Pharsalico bello, defenderunt. Hoc ergo opus meritò inter antiquitates referri potest.

H

HALICZ 49. 5. 47. 6. Halicios Galatas alii esse volunt, ad quos beatus Apostolus scripsit, sed hoc non videtur verisimile: nisi fortè pars illorum auulsa in iis locis hæserit. Sed videtur verisimilius, Gallorum reliquias loco nomen dedisse. Neque enim procul ac illis oris Scordisci confederant qui Gallica gens erant. Balduinus etiam Gallus ante ducentos annos Imperium orientale occupauerat. Et fieri potest vt aliqua portio exercitus illius ad eum locum, compendium calamitatum suarum quærendo confugerit. Sed Haliciorum nomen ante Balduinum inclaruerat, vt liquet ex serie historię Polonicę. Reges Haliciorum coronati hoc ordine enumerantur: Colomanus nimirum, Daniel, deinde rursus Romani filius qui ad Zaichostum malè pugnauit. Leo tandem tertius, conditor vrbis Leopoltianę. Ad augendam verò celebritatem loci Ludouicus, quem nostri Loissum vocant, Rex Poloniae & Vngarię, sedem Archiepiscopalem in eadem Halicz erexerat, quæ postea Leopolim prudentissimo consilio translata fuit. Prælia etiam complura ad Halicium gesta locum celebriorem reddiderunt, maximè verò Criuoustii Regis victoriosissimi clades memorabilis, cuius postea ignominiam Cazimirus secundus victoria de Ruffis parta, aboleuit. Reperitur ibidem lapis Alabastrinus, pulcher admodum, ita vt nitore suo etiã Phrygium superare videatur. Auehitur inde in Germaniã & alias remotas regiones.

Heiligauv	56.	5.	45.	4.
Heiland	55.	7.	41.	
Heilspurg	55.	4.	43.	7.

Hamostein

D E S C R I P T I O

Hamostein 59. 10. 40. 5.
 Humienno 49. 8. 44. 11.
 Hyppanis flu. 50. 52. Vide titulo Boch.
 Hodorovv 49. 44. Lacus ibi laudatur.
 Hniezola 49. 48. Oritur ad Bauorovv & ad Gro-
 dek, incidit in Tiram. Trebovva ad hoc flumen sita.
 Holovvnia villa.

I

Igniecz 50. 5. 44. 5.
 Iaslyska 49. 6. 45. 6. Emporium vini Vngarici. Dif-
 feruntque Iaslyska & Iasle.
 Iur flu. 34. 38.
 Iagiel 49. 5. 44.
I A Z L O V I E C 49. 45. Arx benè murata Valachiam ver-
 sus inter flumina Stripa & Hniezola. Et est domicilium natale an-
 tiquæ stirpis Iazloueciorum, quorum pater nostra ætate Palatinus
 Rufsia fuit, Oratoremque egit ad Imperatorem Turcorum cum
 magna laude sua & Reipub. Gentis suæ claritatem auxit Iasloueci-
 us præfectus Sniatinensis profligato & capto Palatino Valachia.
 Acciderunt hæc anno salutis 1582.
 Iarmolnice villa 50. 50.
 Iskaua flu. 50. 48. Vbi & Dubno.
 Ikaua flu. 50. 50. Vbi Sieniaua Sieniauorum.
 Iugra flu. 54. 43. In Mazouia.

K

*Recentius Kinsber-
 gæ etymon vide Mie-
 chonien. histori. vbi
 dicit occasionem de
 disse huic cognomi-
 ni arcis, aduentu Ot-
 thomari Regis Boe-
 morum.*

K I N S B E R G 55. 9. 43. Regium montem latinè voca-
 re solent. Est vrbs laudatissima vel tres simul, ita vt tripolis dici
 possit. Scribit autem Plinius lib. 4. cap. 1. & meminit insulæ Bal-
 thia quam inquit, Pytheas nominavit Basyliam. Et Basyliæ no-
 men cum Regiomonte quadrat. Tripolim autem ideo vocare pla-
 cuit, quia ex tribus oppidis propriis, moenibus, & interlabentibus
 fluminibus distinctis constat & coaugmentatur, quibus arx impen-
 det amplissima in editiore colle, domicilium haud dubiè illustri-
 um virorum indicans. Ibidem est maris portus minimè ignobilis
 & Academia celebris, vbi quoque ego tyrocinium studiorum meo-
 rum ieci, sumptus mihi & mensam in arce suppeditante illustrissi-
 mo duce Prussia Alberto Marchione seniore. Nunc prouinciæ il-
 lius & dux & tutor scriptus est à Regno Poloniae Georgius ab Ans-
 bach soboles dignissima Regum Polonicorum. Quod factum esse
 reor cum ob alias causas, tum vt testatum facerent Poloni quanti
 faciant

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

faciant amicitiam Principum Germaniæ.

Kielmi	56.	8.	47.	7.
Kapurn	53.	10.	43.	8.
Kurischferunk	56.	44.		
Kavv	55.	5.	47.	10.
Klanstein	54.	11.	41.	10.
Kyffovv	54.	11.	41.	10. lacus ibi cōmendatur.
Korsborg	54.	11.	43.	2.
Knifzin	54.		47.	5.
Kolocz	53.	11.	40.	
Kolcian	53.	2.	40.	2.
Krevv	33.	11.	46.	11.
Koden	53.	7.	47.	8.
Klecko	53.	7.	50.	1. locus nobilis insigni
Victoria de Tartaris parta.				
Kolmi	53.	6.	51.	8.
Kazimiria	52.	11.	45.	8.
Kurovv	52.	2.	45.	5.
KVRNIK	53.	6.	40.	7. Domicilium Illustris

Comitis à Gorka Stanislai Palatini Posnaniensis. Arx est murata ad elegantiam & ad sustinendum quemuis hostem, cui adhæret oppidum. Territorium illud omnibus præfidiis œconomicis referum, horreis, granariis, piscinis, ferinariis, auiariis. Potestq; de Kur nicio illud dici Tullianum. Et dominus domum & domus dominum cohonestat.

Kunczice 53. 45. Locus natalis familiæ clarissimæ Mniskonum, qui patrum memoria ius ciuitatis in regno Poloniae adepti sunt, sed ita feliciter, vt etiam omnibus patriciis adæquentur.

Krzeczovv 53. 43. ad Bochnam milliari Italico. Præfecturam illam administrat Magnif. Iacintus Mlodzieiovvski, Thesaurarius aulae Regiæ, quem virtus, ingenium, fidesq; erga Reges Poloniae ad eos honores euexit & extulit, cunctis ei bonis fauentibus.

Kozle	52.	6.	46.	3.
Kozleglouy	51.	2.	40.	8.
Krzepice	31.	6.	41.	9.
Kromolovv	51.	11.	41.	4.
Klobucko	51.	9.	41.	7.
Kurzelovv	51.	10.	42.	8.
Krasnistavv	51.	8.	56.	6. vbi Kazimirus œconomi
cissimus Rex piscinam ingentem condidit, à qua nomen ciuitati				
inditum est.				

D

Kamienium

D E S C R I P T I O

Kamienium 51. 12. 47. 2.
 Karmiovv 51. 12. 40. 6.
 Kozobaba 30. 4. 42. 4.
 Kety 50. 8. 42. 7. Patria professoris Academiae Cracouiensis, qui ob vitæ frugalitatem, modestiam, elemosynas, inter diuos est relatus sanctus Canti vulgò vocatur.

Keschmerk 48. 7. 42. 8.
 Kiermesch 48. 7. 45. 4.
 Kropivvna flu. 53. 51. In hoc amne Moschi post cladem Orzfensem demersi sunt.

Kopil, ciuitas in Ducatu Slucensi sedesque secundo genitorum.
 Krzemieniec 50. 9. 54. Arx murata quam Ianusius Episcopus Posnaniensis erexit firmissimo in loco.

Kuropatvvniki 49. 12. 48. 12.
 Kropiecz flu. 49. 48. Incidit in Tiram ad oppidum Kropiecz.

Kuczmania flu. 50. 5. 50. 6. Vide dictionem szlak. Incidit in Axiacum seu Buch inter Vinnica & Braclavv ripa ab altera, 50. milliaribus à Leopoli & aliquot.

Korson 51. 3. 53. 9. ciuitas nouiter locata à Stephano primo, Rege Poloniae, cum munitione firma ad flumen Ros in ipso transitu Scytharum seu szlak Czarny, vbi cernis literam K. Et pollicentur Regi praesides illius loci, quòd non amplius Scythae possunt transire impunè per Czarny szlak. Fuisse etiam olim ibi arcem nobilem testantur ruinae muri vetustate neglecti.

KRILOVV 51. 10. 54. 11. Arx murata in loco valde opportuno contra Scytharum irruptiones, optimè munita ad morem Germanicarum vrbiu. Huius haeres est Castellana Miediricensis à Theczin domina, genitrix Ostrorogorum.

KIOVIA 51. 12. 54. 12. Sedes antiqua Ducum Russiae. Et quod olim Romani de septentrionalibus & Indianis monstris & miraculis sparserunt, hoc Russi de prodigiis & heroibus suis quos Bohatiros, id est, semideos vocant, aliis persuadere conantur. Contumulare autem istos solent in cauernis rupium, quas in immensum tanquam cuniculos subterraneos, vsque Nouogrodiam magnam fabulantur extendi. Illud tamen pro confesso est, & instar miraculi habetur apud peregrinos qui se eò conferunt, quòd à monachis monstrantur istic corpora Principum incorrupta, quæ per longa spacia temporum, loci temperamentum quoddam absque vilo detrimento conseruat. Incolæ id ad religionem referunt, & loci sanctitati acceptum tribuunt. In eadem
 vrbē Armeni

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

vrbe Armeni ficuti Leopoli & Cameneciæ affatim habitant. Distat à Vilna nonaginta milliaribus, à Leopoli sex supra octoginta. De hac distychon adiiciam cuiusdam Poëtæ eruditi.

Nomen habet magnum spaciola Kiouia quondam,

Cuncta breui imposito, tu milite prospice forti.

Korofzczicovv 52. 53. ad ostia flu. Fekerovv, vbi in Borystenem incidit. Ad idem flumen est Sytomirz & Cudniovv.

Koualia 51. 10. 42. 8.

Krasylovv 50. 12. 49. 5. Supra lacum pulcherrimè bipartitum.

Kodoma flu. 50. 6. 50. 6. à Kuczman Scythiam versus decem milliaribus.

Kulikovv 49. 6. 48. 12.

Kaniovv 50. 8. 54. 10. Munitio Kozakiis referta ad Borystenem Porohi versus.

Kochanie 50. 9. 54. 11. Est locus supra insulam dictam Chorcyca inter cataractas seu Porohi, aliquot milliaribus supra modum amœnus: in quo si aliqua manus militum disponeretur, commodè posset semper impediri transitus Tartarorum, qui per vtrumque traiectum Borystenis, Kuczmanski inquam & Krzemienieczkie, quoties non sentiunt esse in armis Nilouios Kozakos, liberè traicere solent & infestare nostras regiones. Distat hic locus à Kiouia 40. milliaribus. Hæc omnia ex sententia Magnificorum virorum adieci, qui lustrandis illis regionibus à R. M. delecti & destinati erant. Narrant insuper præter illas duas insulas Thomakovvka inquam, & Chorcyca esse & alias complures detertas in illo flumine, in quibus materies ampla & lignorum copia est tam ad ædificandas arces, quàm ad naues struendas. Cui testimonio suffragatur etiam historia de Principibus Kiouiensibus qui ante quadringentos annos magnos exercitus, & ingentes classes ex iis locis secundo flumine vsque Constantinopolim & vterius deducere solebant ad oppugnandum orientale imperium. Et cauendo ne hoc amplius fieret, existimo Turcas Scythis eos portus repleuisse, quos etiam ideo suo patrocinio tuentur. Narrant præterea iidem D. lustratores in suo itinerario ad flu. Ros & Tysmienica & Olizanica, & in aliis fluuiis esse ibidem loca confragosa, &c. vbi arces possent excitari, nec haberet Turca ansam ita conquerendi, sicuti prætere solet: cum ad Tiram aliquid nostri ædificare instituunt.

L

LUBLINVM 51. 10. 46. 10. vrbs spectabilis, partim

D 2 ob loci oppor-

D E S C R I P T I O

ob loci opportunitatem, partim ob nūdinarum celebritatem, quæ ter in anno ibi fieri solent, & singulis vicibus spacio quatuor septimanarum durant. Confluunt eò negociatores ex Turcia, Moschovia, Germania, Armeni, Lithuani, Valachi. Eam celebritatem auerunt iudicia tribunalicia, quæ istic quotannis exercentur. Est autem horum iudiciorum in Polonia autoritas tanta, vt nec ad Regem, nec ad Comitatus inde prouocare liceat. Distat Lublinum Cra-couia 36. milliaribus, à Sedomiria 14. Varssauia 24. Vilna 70. A Kazimiria 7. Qui post me eadem recudet, propius in tabula admouebit Kazimiriam Lublino.

Leopardia 52. 2. 46. 9. Domicilium Mag. domini Nicolai Firleii ad flumen Veprum, à Lublino tribus milliaribus. Commendatur à politia, artificibus insignibus & schola. Est præterea locus ille refertus granariis, promptuariis, piscibus, pomariis, hortis delicatis ita exornatus, vt non modò ad necessitatem, sed etiam ad voluptatem comparatus esse videatur.

Lylöbyki 52. 6. 46. 5.

Lukovv 52. 9. 43. II.

Leczna 52. 2. 46. 9.

Luboml 52. I. 47. I. Præfectura regni, cui præest vir spectatę nobilitatis D. Krasinski, Metator castrorū Regionum.

Lancud 50. 8. 45. 4.

Lezaisko 50. II. 45. 4.

Lelovv 51. 7. 42. 4.

Luczko 51. 3. 48. 5. duas arces habet. Demeationes nauium è Slucko ad Luczko commodæ. Et est sedes Episcopi Luceoriensis. Sita est ad confluentem fluminum Styr & Wltecz. Præfecturam illam nunc administrat summa cum laude Alexander Prunski, Dapifer magni Ducatus Lithvvania, vir magni nominis, ex claro stemmate primariorum Ducum suam originem ducens.

LEOPOLIS 52. 10. 50. 8. vrbs Russiae primaria Metropolis, muris & vallis optimè munita. Arces habet duas, quarum altera eminet in ipsa crepidine montis excelsi. Laudatur à politia, munitio-nū firmitate in locis opportunis, & apparatu bellico. Est enim illa vrbs veluti propugnaculum, non modò Sarmatiæ ipsius, sed aliarum etiam prouinciarum christianitatis contra Turcorum, Scytharum & aliarū barbaricarum gentium insultus & irruptiones. Est præterea nutrix variarum religionum. Sedem ibi habet Archiepiscopus ecclesiæ Romanæ, ibidem antistes Armeniorum qui instituta & ritus Antiochenæ ecclesiæ sequitur. Russorum etiam ecclesiæ complures, qui Constantinopolitanos ritus pro norma habent

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

ma habent. Solis Euangelicis ab occulto sydere infesti sunt. Præest nunc sedi Archiepiscopali Stanislaus Sulicouius, siue morum integritatem, siue solidam eruditionem spectes, vir est omni laude superior.

Lacuchovv 51. 9. 46. 6. Spectatæ nobilitatis domicilium Orechouiorum & locus natalis. Tres sunt fratres viri ad res magnas nati, eorum frater vterinus est Ioannes Sienienius Leopoliensis Castellanus.

Lipouiec	50.	11.	42.	4.
Lipnica	50.	9.	45.	5.
Lesko	49.	9.	42.	11.
Leuocza	49.	4.	45.	5.
Luneburg	53.	5.	45.	5.
Labetauola	50.	5.	45.	5.

Lipsia Rufsia 51. 5. 45. 5. Patria authoris libri & solum hæreditarium. Series autem progenitorum eius sic recensetur. Est in Mazouia in prouincia Plocensi colonia Sarneciorum quibus commune est stemma nobiscum, quod Coruinus vocatur, ad eam vsque diem. Hi sunt gentiles nostri. Nam propemodum iam centum anni sunt cum ex regione illa Iacobus Sarnecius aulicus Regius auus meus relictis penatibus in eas regiones delatus fuit. Fuit istum Regi percharus, quod ministerio eius utebatur in legationibus ad Scytharum principem. Nam linguæ Scythicæ noticiam sibi comparauerat. Et quia tunc bellum Bucouienfè contra Valachos parabatur, etiam ille alacriter castra Regis sequebatur. Et cum ad Zarnouecium, ad flumen Prutum, præclare Regi operam suam probasset, strenueque se gessisset, ferociam Valachorum, qui cum Stephano Palatino ripam infederant, non sine graui discrimine reprimens. Rex pro donatiuo virtutis, pagum ei in Belzensi Palatinatu Slepce nuncupatum & Scultetiam Krczonouienfem, attribuit. Sed non diu ei concessum fuit præmio illo virtutis frui. Nam non ita multò post, siue vulneribus in bello Valachico debilitatus, siue pestilenti aura, vt creditum est, afflatus: quæ bello illo durante inualuerat, fatis concessit, relictis in eadem possessione tribus filiis: Andrea nimirum, Stanislao, & Ioanne, quos ex Heduige Piatkouia coniuge sua nobili fœmina, susceperat. Horum minimus natus Ioannes, quem iam moriturus baiulabat, sub axillâ tenens, pater meus fuit, Andreas verò in finib. Podoliae Struffis cõmilitabat, vbi & filii eius duo ante viginti annos, in campis credo Tehinensibus, pro patria fortiter dimicãdo aduersâ tela pectoribus exceperunt. Tertius verò in Moschouia ad Neuel arcem,

DESCRIPTIO

sub signis Ioannis Goraii, viri fortis militando, vnà cum Malicio, periit. Cùm igitur Rex accepisset auum meum vitam cum morte commutasse Ioanni Zamoscio, qui postea à supplicib. libellis, seu Referendarius fuit, tutelam pupillorum commisit, quod munus ille tanto alacrius subiit quo magis hominem dilexit, compluribusque in rebus, eius obsequiis familiariter utebatur. Itaque vir eximius & bona puerorum interuersa à malignis tutoribus breui vindicauit, & vbi ad ætatem iustam peruenere vxores eis addixit: Andreæ cognatam suam Tarimirska, Ioanni verò agnatam Helizabetam Gorzkovyska, quæ mater mea fuit. Hæc festinanti stylo attingere volui, ne dum aliorum res ad posteritatem transmittō, meis prorsus deesse videar.

Lipa flu. 49 12. 47. 12. ad Gologury oritur, & Dunaiovv præterlabitur, tandem ad Tiræ iungitur, è regione Halicz.

Lindaua flu. 49. 12. 49. 12. in Tiram illabatur infra Camenec octo miliaribus.

Lyssoua flu. 50. 6. 47. 12. ad Beresteczko flumini Stirvnitur.

Litovvisz 51. 5. 47. 8. Ad Bug flumen.

Ludinia flu. 53. 44.

M

MIELEC 55. 2. 44. 6. Vetustæ gentis Gryphiorum domicilium natale, ex quo prodierunt plurimi senatores huius regni, Palatini, Castellani, Cæpiductores, puto & duces Pomeraniæ veteres. Horum insigne est Gryphius, nostri Svoboda more vsitato vocant, id est liberum liberalemque animum, eo quod multas possessiones vt quidam non ineptè exponunt ecclesiastico ordini contulerit, vt donationes laxæ militis Hierosolymitani testantur.

Miechovv 51. 3. 42. 8. Situm huius oppidi simillimum esse ferunt Hierosolymitano territorio. Et credibile est fundatorem oppidi Gryphium laxam quæsiuisse locum eius instituto aptum, qui similitudine sua memoriam referret pariter & loci celeberrimi templi, & peregrinationis Hierosolymitanæ qua defunctus huic operi extremam manum imponere voluit. Nunc Andreas Bathori, nepos S. R. M. ibi rerum potitur, qui hoc anno in numerum amplissimi Senatus Cardinalium à Pontifice summo est adlectus. In hoc Illustrissimo Principe aspectus decorus, facies augusta, mores amabiles pollicentur, & fidem faciunt pro eo, nequaquam degeneraturum à patris sui moribus Serenissimi inquam Stephani Regis Poloniæ.

Marussa

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Maruffa 49. 10. 51. Flumen Podoliæ. Et nota dialectum Cymbricæ linguæ vetustioris. Nam Plinius annotat Cymbros olim mare mortuum Morimaruffa vocitasse.

Mfticzovv 51. 5. 43. 12. Natalis locus Plazonum. Gens hæc est nominatissima in Polonia. Suntque contribules & coarmes, vt vocant, Tecziniorum.

Mrzyglod 51. 5. 43. 12.

Mftovv 51. 9. 42. 2.

Malogosc 51. 8. 43. 3.

Mons crucis 51. 12. 44. 6. locus celebris ob peregrinationes quæ voti causa suscipiuntur religionis ergò. Cernitur templum illud & monasterium ferè decem milliaribus, vsque adeò mons in alta rupe eminent. Monstratur ibi à monachis, peregrinis peculiare atrium, quod vocat illi patria lingua, Rayski dvvor. Et si quis ex posteritate Debno, qui illud monasterium fundarunt, turriculam paulò altius monasterio fenestratam excitaret, in qua laterna vel lampas noctu iugiter arderet, certè loco illi maiorem admirationem & sibi perenne nomen pararet. Cerneretur illud lumen existimo per quindecim & amplius milliaria, possetque cum Olympo monte Græciæ conferri.

Macieiovv 52. 44. Antiquæ & spectatæ nobilitatis domicilium Macieiouiorum. Arma gentis sunt Vitulus cornupecta. Decus huius gentis nostro æuo floruit Samuel Macieiouius Episcopus Cracouiensis & Cancellarius regni.

Moroua flu. 50. 9. 39. 6. Ab eo flumine & regionem ipsam Morauiam inquam, dictam esse putant. Patrium solum fuit Marobudi illius Principis clarissimi: sed & illo æuo Morauia non valde absimili voce dicebatur Martomania. Fuit autem Marobudus ex stirpe Squadorum oriundus qui Sarmatæ erant. De hoc complura libro tertio historiæ nostræ leguntur.

Mogila 50. 6. 45. 8. Monasterium insigne vnico tantum milliari à Cracouia Vandæ Reginae Poloniæ tumulo celebratum. Aggestum illud cernitur è longinquo à prætereuntibus. Præest nunc illi loco Episcopus Camenecensis Martinus Białobrzski Theologiæ catholicæ peritissimus, & ad obeunda munia Reipub. vir peridoneus.

Manasterziska 49. 47. Fortalicium seu munitio pulchra & possessio ampla. Fuit quondam patrimonium spectabile Magnificorum, qui dicebantur Manastirszi, quorum posteritas dicuntur esse Iazlouecii. Huius munitio superioribus temporibus tantum quædam ruinæ eminebant, quæ tamen antiquitas indicabat illic

D E S C R I P T I O

dicabat istic alicuius magnatis domicilium fuisse. At nunc Ioannes Sienienius Castellanus Leopoliensis hæres illius ditionis suo sumptu impensisque omnia quæ erant collapsa instauravit: partim muris ab integro in locis opportunis excitatis, partim materia quercus Iouis arbore munitiones firmando. Eaque omnia ad vtilitatem Reipub. & posteritatis suæ peregit. Tempore enim incursionum Tartaricarum cõmodè tanquam ad asylum quiuis indigus ope eò confugere potest. Et aliud 51. 6. 48. 6. ad Styr flumen Tiram versus.

Marussa flumen vel Marhaska 49. 50.

Mochor flu. 51. 51. Ad Polonne in Slucz flumen incidit.

Morauica 51. 49. Ad Iskievv flu. Est & pagus ad Cracouiam.

Mogila zborna 50. 4. 44. 8. vbi Bozek flumen oritur. Est promontorium nobile ad Medzibofz.

N

NIESVIES 53. 7. 50. 8. Radiuilonum Illustrium domicilium natale, de quibus vide infra: titulo Olika. Distat Niesvvezum à Klocko duobus milliaribus, à Kopil quinque, quod est situm in Slucensi ducatu. Collegium istic Iesuitarum instituitur. Arx murata benè firma.

Niesvvieta flu. 56. 4. 56. 1.

NIEPR 56. 4. 56. 1. vel Borysthenes, magnitudine, Rheno & Danubio cõfertur. Hic enim quondam naues magnas & classes etiam ingentes sustinere potuit, vt testantur historia de Kiouiensibus Ducibus Olha & aliis qui magno apparatu Constantinopolim oppugnare solebant. Oritur paulò vltra Smolensko, & capit in se flumina amplissima, Bereziny, Tur, Przypiecz Stir, Slucz, & alia innumerabilia, ab orientali verò parte infra Kiouiam Dina, Tubiesz, Vday, Zula, Osla, Psial, Somovv & Horol. Hi eo ordine aggregati Borystheni, in Euxini ostia ita impetum faciunt, vt sua dulcedine & ipsum mare inficiant, eiusque aquas dulces reddant teste Ouidio. Vrbes sua vnda sitientes potat, Sklovv, Mohilovv, Kiovv, Czycaly, Kaniovv. Insulas nobiliores circumfudit: Chorcyca, Thomakovvka &c. Commemorantur duo eius nobiliores traicctus Krzemieniecki inquam & Kuczmienski, qua Scythæ illi Bathones & alii barbari transuerunt & nunc transire solent. Sed Nisouii Kozaki (milites sic vocantur) latè littus illud complexi sunt.

Narkie ad ostia Lipæ ad Tiram.

Niemia flu. 49. 51. 8. propè Russaua flu. ad Tiram.

Nigra fylua

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Nigra sylua 51. 52. vbi Scythæ latitare solent, inuasuri in regiones nostras.

Niemoiouce 55. 3. 48. 3.

Nogat flu. 54. 9. 44. 8. vbi se Istula findit: & pars eius Margemburgum tendit, pars verò altera Cedanum deferatur. Sed illa quæ Margemburgum tendit, Nogat propriè vocatur, ab amne quodam in cuius meatum detrusa Istula sui propaginem eò cum Nogato transmittit.

Nica 54. 4. 40. 7.

Nakiel 54. 40.

Naiburg 54. 7. 42.

Notes flu. 54. 7. 42. 7.

Nomogrod 54. 7. 45. 6.

Niemienczice 55. 11. 50. 5.

Narevv flu. 57. 11. 44. 6.

Nouydvvor 53. 12. 40. 10.

Namislovv 52. 3. 40. 5.

Ner flu. 52. 12. 42. 8.

Niesuchoieza 52. 1. 48. 7.

Nissa 51. 5. 39. 5.

Nida flu. 50. 2. 42. 12.

Nouytarg 50. 2. 42. 12.

Niemen flumen.

Niepolomice 50. 10. 42. 9. vbi partem Herciniæ syluæ veteres statuebant. Nunc venationes istic Regum Poloniae delectabiles.

NIESTR 49. 10. 45. 6. oritur ex montib. Sarmaticis qui vocantur Beskid, & antequam amplo gurgite deuoluitur in Euxinum Pontum, capit in se Podolica flumina nobiliora decem: Lipa, Stripa, Sereth Podolicum, Zbrucz, Smotricz, Vsicza, Rovv, Ladava, Dzvvan, Rufava. A meridionali verò parte, flumen Halicense, Dolinense, & Tarnauatkam: sed quod Ouidius tardum Tyram vocat, non possum demirari. Vel eum nunquam vidit, vel aliud certè Tyram vocat, quàm nos hodie vocamus. Constat enim velocitate nostrum Nestrum multa flumina anteire. Nisi fortè ex montibus decidens rapidior sit, vbi verò Euxini vndis repercussus visa maris amplitudine & collata sua paruitate veluti rubore percussus cursum suum inhibuerit. Nam credibilis est Ouidium Tyram vidisse ibi alicubi circa maritimos campos quum ad lacum suum Vidouo Iesiro proficisci volebat.

DESCRIPTIO

O

OLIRA 55. 5. 48. 7. Illustrium principum Radiulorum & Comitum in Szidlovv patria & locus natalis à quo etiam Duces denominantur. Septem horum mea ætate simul in Senatu regni residebant. Tantam opinionem virtutis, prudentiæ, & dexteritatis in rebus agendis Deus penes eam gentem reliquit. Eo anno quo hæc scripsimus, hoc est 1584. Georgius Radiulus in numerum amplissimi Senatus Cardinalium est adlectus & inauguratus ipso Rege assistente & ceremonias quasdam vt audio, circa investituram vt vocant, per se adiuuante. Primus hic est Cardinalatus in Litvvania. Antea verò Episcopus tantum Vlnensis & Liouniæ administrator vocabatur idem Georgius Radiulus.

Oliua 55. 48. Monasterium celebre ad Gedanum.

Orfenuald 54. 5. 39. I.

Osiek 54. 7. 42. in Pomerania. Aliud est ad Sedomiriam. Tertium ad Varfauiam Osiecko.

OSSA flu. 54. 5. 42. 7. Erant verò populi Sarmatici Morauiam versus ad flumen quod dicitur Olsa. Et forsitan ipsum ante vocabatur Ossa, sed successu temporis s littera in I mutata Olsa vocari cœpit. A quo etiam Olsinek oppidum est dictum. Nam Cornelius Tacitus dicit: Olsii, Buri terga Marcomanorum claudunt. Forsitan ergo pars aliqua gentis illius in Prussia hæsit ad flu. Ossa, vbi Chobrius Rex columnas iniecit. Vnde & pagus vicinus Slupia, id est columna dicitur ad Rogozno.

Olsinek 54. 8. 45. 6.

Orszlica flu. 54. 4. 44. 2.

Ortesburg 54. 0. 44. 5.

Odzilsko 54. II. 55. 7.

Orsa 55. 5. 55. 7. Arx vbi ingenti clade octoginta millia Moschorum à Polonis Lithvvanisque ferè deleta fucere, anno salutis 1508.

Olszno 55. 7. 38. 5.

Oborniki 53. 9. 40. 4.

Orcycel flu. 54. 44.

OSTROG 51. 5. 50. 4. Sedes & domicilium natale Ducum Ostrouecorum. Et credibile est istic olim confedisse colonias Ostrogotthorum gentis bellicosæ, cum & scriptores vetustissimi Alaunos, hoc est Volhinius, Gotthos affirmant fuisse. Et Bessaraborum vadum, etiamnum vicinum istic traiectum per flumen Slucz vocatur. Bessarabes autem in veterib. sedibus Gotthorum habi-

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

rum habitant inter Tyram & Istrum seu Danubium. Denique nomen Ostrogothorum cum Ostrog valde est affine & homonymum. De Constantino Duce Ostrogeos viro nostræ ætatis in rebus bellicis nemini secundo sæpe mentio in hac nostra historia occurret. Fuit is pater Constantini huius Basiliæ, affinis nostri, qui ducta in vxorem filia Comitissæ Ioannis à Tarnovv Polona, sua amabili sobole vtriusque herois, hoc est patris & foceri ita viuam memoriam expressit, vt cum ambo fuerint præfecti summi copiarum, & ambo iam dudum mortui sint, tamen intuitu solo Illustrissimum iuuenem ita percussit, eorum admonemur, vt non ante triginta annos sed nudius tertius eos mortuos esse credamus. Sita est Ostrog ad confluentem fluminum Horin & Vilgia. Vrbes eorum ditionis sunt: Ostrog metropolis, Ostrokol, Basilea, Krasylou, Kuczmin, Konstantynovv, Ostrokol, Dubno. In Polonia verò Tarnovv, Tarnopole, Czerniechovv, Przeuorsko. Cæterarum non benè recordor. Sed audiui quosdam eorum arces circiter quinquaginta numerare.

Orczik flu.	54.	3.	44.	6.
Olkusium	51.	2.	42.	2. Argentifodinæ & plumbaria milliaribus quinque Cracouia distat.
Ostrokol	51.	1.	50.	7. Antiquis Bassarabei vadum vocatum.
Oltrovv	51.	9.	46.	2.
Olesznica	52.	6.	40.	2.
Obra flu.	53.	12.	40.	2.
Opoczno	53.	5.	43.	4.
Okrzeia	52.	7.	47.	4.
Orchovv	52.	7.	43.	51.
Opole	51.	8.	44.	4. oppidum spectatæ nobilitatis Slupeciorum.
Ogrodzieniec	51.	2.	42.	6. Arx Boncrorum murata miræ elegantia.
Opatovv	51.	8.	43.	7.
Osiek	51.	4.	44.	6.

OSTROROG 53. 5. 50. 4. Sedes & domicilium natale vetustæ gentis Ostrorogorum, ex quibus multi insignes Senatores, & etiam aliquando gubernatores totius regni extiterunt. Sed illud est peculiare quod de illis & Czarnkouiis, Sbasiniis, Samotuliis prædicatur, eos nimirum primos fuisse inter Polonos ex vicinioribus illi loco, vbi id accidit, Christiani sunt facti, seu nomina sua Christo dederunt, lauacroq; baptismi initiati eam gloriam obtinuerunt. Cuius rei signum spectabile hæctenus pariter &

DESCRIPTION

nobilitatis suæ gerunt: vittam nempe baptismalem vno saltem nexu contortam, qualem ii qui baptismo initiabantur caput redimitti gestare solebant. Habebant quidem antea illi aliud ducale signum auitum, ad pompam & ostentationem magis comparatum (quo vitio fastus etiamnum nostra ætas plurimum laborat) sed abnegatio sui & humilitas christiana in eis effecit, vt hoc symbolum christianæ mansuetudinis omnibus titulis & signis quantumuis speciosis anteposuerint.

OSOLIN 51. 5. 44. 5. Arx murata, domicilium natale generosæ & antiquæ stirpis optimeque meritæ de Repub. Polona Osoliniorum. Habent hi firmiter impressas notitias virtutum, quæ res facit vt semper eodem modo agant & equabilitatem retineant.

ODRY 50. 3. 45. Ad hoc oppidum oritur flumen Odra, ideo & flumen ab eo denominatur. Fuit sedes olim Gotthorum. Ideo à Plinio Guttallus à Gotthis flumen illud appellatur. Iuxta verò Strabonem fines Gotthorum exporrigebantur vsque ad fines Sueuorum non longo admodum interuallo, quod etiam nomen fluminis Sueuus indicat.

Orlov 53. 4. 41. 7. Oppidum à Lecicio quatuor milliaribus. Produxit hæc domus viros cordatos, nec consilii inopes: iuxta dictum Philosophi: Militem oportet esse instructum legibus & armis.

Opatouicc 50. 12. 43. 7.

Opaua 50. 9. 40. 7. A veteribus Sydirorychiæ eorum locorum statuebantur, temporibus nimirum Traiani. Ideo Cornelius Tacitus dicit Gotthinos illo æuo pependisse tributum Sarmatis tanquam possessoribus illarum regionum legitimis, vt eis liceret metalla in illo territorio fodere & præparare. Expressè hæc habentur in libello de situ Germaniæ, paragrapho: Proh pudor.

Oleszko 50. 9. 48. 12. Sedes quondam ducalis fuit Sienieniorum donatiua, ad quam & Zloczovv pertinebat, in monte editiori ex quo flu. Bug & Stir oritur.

Oraua flu. 48. 8. 42. 3.

Oczakovv 49. 54. Primarium oppidum Scytharum, sed nostrates Iazlouecii & Sieniauii patriam suam istic fuisse asseuerant. Distatque ab ostiis fluminis Buh aliquot milliaribus.

Ostr flu. 51. 54. ab oriente, id est, è regione Kiovv in Boryttenem se infundens.

Ouidiu lacus 54. 49. inter Hypanim & Tyram, sed vicinior ostiis Tyræ. Cernitur ibi murus quidam plumbo cõpactus, qui in mare

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

in mare medio milliari porrigitur. Dicuntque Vitoudum eovsq; in mare equo descendisse, dominium sibi maris Sarmatici vendicans.

Orol flumen ad ostia Borystenis à parte orientali à Taurica.

Olssenica flumen Borystenis hîc ab ea parte.

Obertim 49. 5. 48. 7. non remotè à Chotim villa, victoria gloriosissima de Valachis parva concelebrata. Ibi concidit Dauid Sienienius pro patria pugnando, pater huius Ioannis Sienieni Castellani Leopoliensis.

P

PIESKOVA SKALA 51. 2. 42. 3. Domicilium natale peruetustæ gentis Szafraneciorum, ex qua multi Senatores, Palatini, Episcopi, præfecti copiarum, velut ex equo Troiano prodierunt, vt est in prouerbio, (Nam equus quoq; est insigne Szafraneciorum.) Hic ergo equus edidit in lucem homines frugi & vtilis Reipub. quarum virtutum typum habes in hoc Palatino Sedomiriensi Stanislao Szafranecio, in quo peculiariùs memoria Senatorum prioris ætatis videtur hæsisse, authorisatis inquam, grauitatis cum pari animi probitate. Accessit corporis proceritas, facies decora, supercilium graue.

Prut flu. 55. 49. A duce quodam eius nominis sic dictum. Hic annis dislimitat Valachiam.

Poprut flu. 49. 45. Ad Sadetiam cum Dunaiec seu Danastro confluit.

Polaniec 51. 5. 44. 7.

Pokrzivvnica 51. 5. 44. 8.

Paczanovv 51. 5. 44. 7.

Piotrauin 51. 8. 44. 9. locus hic innotuit historia diui Stanislai. Monstratur ab accolis traiectum eius per Vistulam miraculosum. Monstratur quidem, sed tamen non cernitur, nisi ita credentibus.

Pczina 50. 9. 41. 9. Quibusdam Pczina quasi latinum piscina sonat, quòd ibi piscium & piscinarum supra quàm credibile est, copia sit magna.

Preclavv, metropolis quondam Rufsiaë, & socia Kiouiaë.

Prochnica 50. 45.

Przemisl 50. 6. 45.

Potylicz 60. 45.

Pomorzany 50. 3. 47. 11. Domicilium spectabile Magnifici domini Ioannis de Sianno Castellani Leopoliensis.

D E S C R I P T I O

Arx est eximia ad splendorem & ad propulsandum hostem patriæ instructissima, murata & quidem ex integro magna cum arte, opera & sumptibus eiusdem M. domini à Sienna. Fuitque hæc quondam possessio gentis clarissimæ Svinkonum, ex qua stirpe floruit olim Archiepiscopus Gnesnensis. Prodierunt & alii successores viri spectabiles & celebres ex eadem familia.

Plauecz	47.	7.	43.	4.
Polock	57.	8.	52.	10.
Podhaice	49.	11.	48.	5.
Polonne	51.		53.	5. in confluente fluminum Slucz.

PINCZOVV 51. 5. 43. 7. Domicilium clarissimæ gentis Olesniciorum, ex qua familia fuit Zbigneus Cardinalis ornamentum Poloniæ præclarissimum. Arx in monte altissimo ex lapide secto & magna ex parte polimito, arte exquisita fabricata, testatur istic virum magni nominis mansisse. Sunt ibi cellæ vinariæ eius proprietatis, vt vina mediocria, & etiã tenuissima, reddantur eximii saporis ad admirationem palati bibentium. Signum gentis est quod iam vsitato more vocatur: Virgo violata. Hoc idem est signum Sienieniorum. Quia vnam gentem esse volunt. De quo plura vide in fine ex professo de insigni Debno.

Pianini 49. 53. locus iudicio senis Bernhardi Pretuicii peridoneus excitandæ arcis cum propugnaculis contra Scytharum, immanissimæ gentis irruptiones, idque in ipso aditu regionum barbaricarum.

Pokucie 50. 5. 55. 5. Significat autem nostra lingua pokucie poenitentiam, eò quòd in reatu detentos ad eas regiones Romani in exilium mittebant. Eos nimirum ciues qui turbulentiores videbantur, aut de proditione suspecti. Et hoc vocabant relegationem, aut deportationem. Porrò exilium grauior erat multa, id quod nostri bannitionem vocant.

Pieczymegi sylua 49. 8. 53. Hic sedes suas Peucinos veteres habuisse autor est Bernhardus Vapouius.

Porohi 49. 12. 34. 12. Prog nostra lingua significat limen. Quia ibi sunt angustia Borystenis ob rupes quibus coarctatur aqua profluentis & veluti per limen ex alto decidit cum magno fragore. Ultra hoc limen cum milites Kozaki euadunt, iam se securos putant à Scythis. Veteres talia loca Katadupa à sonitu qui è longinquo exauditur, vocare solebant. Inueniuntur tales cataractæ & in his magnis fluminibus Istula ad Gnev, Narev, Rhe no ad Baden. Forsan Deus veluti frænum eo modo iniicere eis voluit vt cursum eorum retardaret, ne abuterentur sua potentia, supra modum arando terram.

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

POSNANIA 53. 7. 40. 6. Posna vrbs pulcher-
rima, riuus distincta ad voluptatem, veteribus Stragona dicta: sed
nomen mutauit ab illo tēpore quo Imperator Ortho tertius cum
Rege Poloniae Chobri notitiam iniit. Inde Posnania vocata. Aut
verius, quòd Poloni illo in loco primùm notitiam christianæ reli-
gionis (quod poznániem pravvdy vocant) consequuti sunt. Lau-
datur illa vrbs à politia, amoenitate loci, & morum elegantia: sed
verius laudari potest ab eo euentu quòd in illo territorio, vt iam
dictum est primum omnium ad cognitionem Christianæ religio-
nis & abiectiōem idololatricorum cultuum peruenere Posnani-
enses cum Rege & vicinioribus familiis, Czarnkouis inquam, O-
strorogis & Zbořiniis, Samotuliisque, qui signa conuersionis suæ
vittam baptismalem hæctenus pro armis circumferunt.

Pakosc 52. 12. 44. 8. ibi cruce limes signatur.

Plocko 53. 9. 45. 8. quondam Ducum Mazouię
sedes. Arx murata & ciuitas.

Przedborz 52. 1. 42. 8.

Piotrkovv 52. 8. 42. 7. vbi olim heroes Poloniae
causã comitorum antiquo instituto conuentus agere solebant.

Plauiecz 54. 1. 42. 7.

Pabianice 52. 9. 49. 8.

Parcovv 52. 4. 48. 6.

Przypiecz flu. 52. 4. 48. 6. Peucinorum colonię.

Prossouice 51. 5. 45. solum fertile & supra modum pin-
gue. Vnde iocus Sigismundi primi Regis Poloniae desumpt⁹. Cum
enim Ioannes à Lasko Archiepiscopus Gnesnensis impensius co-
ram eo gloriaretur se in oppido suo Lasko non modò cathedra-
lem vel collegiatam ecclesiam erexisse, sed etiam cęmiterium eius
terra sacra Hierosolymis aduecta confeminasse. Ille subridendo
inquit, Quid terram sacram? Si fertiles illas arenas Masouiorum
reddere voluisti, potius Prossouientem terram tecum eo deportas-
ses, agrosque illos consperisses. Tantùm Rex solo Prossouienti tri-
buebat.

Pascua Pomarzani 50. 48. In summitate fluminis Kro-
piecz sita sunt.

Pascua Zloczouientia 50. 6. 48. 4. in summitate
scaturiginis fluminis Stripa.

Pascua Oczakouientia 49. 54. inter Oczakouiam & Oui-
dii lacum.

Pikovv 51. 2. 51. 9. oppidum.

Ploskirovv 50. 3. 49. 8.

Probito

D E S C R I P T I O

Probita flu. 50. 8. 52. 8. ad Hypanim.
 Pifczambot flu. 50. 9. 53. incidit in Hypanim. Ibi eti-
 am est pons Vitovvdi.
 Poromil 51. 6. 48. ad Styr flu.
 Podkamienie 49. 47. 4.
 Poltovv flumen sub Gliniany.

Q

Qvvidzin 54. 10. 42. 7. Vide infra in descriptio-
 ne veteris Poloniae paragrapho Quadi.

R

RADLOVV 53. 40. Locus amœnus & refertus omni
 genere elegantiarum, ita vt Luculli hortum putes. Domicilium
 est Magnifici Opaleni, supremi Marsalci regni Poloniae & capita-
 nei generalis maioris Poloniae.

Ragneta 53. 8. 43. 8.
 Rein 53. 2. 43. 7.
 Rogozno 54. 6. 42. 6.
 Rozemberg 54. 8. 42. 11.
 Rozan 54. 1. 41.
 Rastemberg 54. 12. 44.
 Raigrod
 Rozanka 54. 4. 49. 7.
 Radomia 54. 11. 49. 5. Est & flumen ad Gedanum.
 Refizad 55. 5. 54. 5.
 Rzepin 55. 5. 58. 6.
 RaciŃz 53. 11. 43. 6.
 Radzimin 53. 7. 44. 8.
 Raua flu. 53. 5. 43. 6.
 Radofzyce 52. 1. 43. 6.
 Raciborz 50. 11. 40. 12.
 Ribnik 50. 10. 41. 4.
 Regius mons, vide Kinsberg.
 Rimanovv 50. 2. 44. 7.
 Rab flu. Rapo 59. 2. 44. 3.
 Ropa flu. 50. 43. ad Biecz flu.
 Rohatyn 49. 10. 47. 6.
 Russaua flu. 49. 51. in Tyram labitur. Libenter hæc
 Russica & Podolica annotamus & curiosè perquirimus, quia de-
 populationes Tartarorum sæpè cogunt nos talia perscrutari. Vbi
 sint, quid agant, quò tendant.

Rovv flu.

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Rovv flu. 50. 51. incidit in Hypanim. Et ad eius scaturiginem in summitate Bar arx munitissima.

Rustauica flu. 51. 52. in Hypanim incidit, vbi insignis vir Stanislaus Strus occubuit, pater istorum, fortiter dimicando cum Scythis.

Rakovv 51. 6. 43. 12. Erat quondam syluestris solitudo, dumeta & latibula ferarum, quæ ab agnatis suis Gnoieniis idem Mag. Ioannes à Sienco Castellanus Leopoliensis redemerat, & syluis extirpatis, molendinis institutis, agris excultis oppidum excitauit pulcherrimo nomine ei imposito Rakovv, quod significat Cancrum ab insignibus vxoris suæ charissimæ. Ibidem oppidum ab insignibus suis locauit, vt sempiternum extaret memoriale felicitatis coniugii & amicitie inter Sienienios & Gnoienios. Ibidem & villas & piscinas cõplures, & aulas amplas magno sumptu fabrefecit. Et tertium oppidum Stephanovv à nomine Serenissimi Regis Poloniae patroni sui clementissimi appellatum locauit.

S

SEDOMIRIA 51. 1. 44. 10. Sedes secundogenitorum fuit, cum Reges hæreditabant, nascebantur non eligebantur. Est locus ille supra modum amœnus & delicatus. Vineæ istic coluntur. Pomaria vbique patent, ita vt putes vndiq; syluas circumstare. Tanta ibi est copia nobilissimarum frugum. Propterea Cazimirus Magnus & alii reges eò ad capiendam auram animi causa progrediebantur. Auxit loci beneficium ciuium ipsorum vrbantitas coniuncta cum alijs oblectamentis. Inuenias ibi præstantissimos Medicos, Musicos, potus varia genera, & hilarem clerum, piscium, mellis, salmonum, ferinarum, frumenti, & aliarum libentiarum (vt Gellii verbo vtar) copiam incredibilem. Administrat præfecturam illam summa cum laude vir Magnificus Andreas Firleius dominus à Dabrouica, Castellanus Lublinensis.

Sequa 54. 44.

Suenta flu. 56. 45.

Saikiemi 56. 6. 47. 4.

Svvintraua 56. 4. 50. 8.

Smolenskò 56. 11. 56. 4.

Selbgorg 55. 1. 45. 9.

Sud 55. 44. Sud Samogitæ, id est, Septentrionales Samogitæ. Insula est retrò Regium montem. Vel sunt Sudinorum veterum populorum reliquæ, quarum Ptolomæus subinde meminit.

F Szepenpil

DESCRIPTION

Szepenpil 55. 3. 43.
 Soka 55. 3. 44. 5.
 Salauni 55. 46. 6. Idem forsan quod Savvlæ vo-
 cant. Præfectura prædiues.
 Seimi 55. 10. 47. 10.

SOMLO 48. 6. 46. 6. Arx est murata in Hun-
 garia, à Sambor 38. miliaribus, à Kolozuar 11. Estque locus natalis
 Batororum. Gens hæc Illustris & vetustissima, ex qua anno salutis
 1576. Stephanus primus, Princeps & Palatinus Transylvaniæ, Rex
 Poloniæ & Mag. Dux Litvvanix electus fuit. Hic aduentu suo tur-
 batas res Sarmatiæ pacavit, mæroremque incredibilem Poloniæ
 ob extinctos modò auitos Reges lætitia sui aduentus exhilaravit.
 Chronologi annotât iam ante Cæsaris Augusti tēpora Batororum
 stirpem in Pannonia floruisse. Ita enim Strabō inquit: Pannonio-
 rum gentes sunt: Breucii, Andixecii, Diascones, Pirostæ, Mazæi,
 Deficiatæ, quibus Bato imperabat. Hæc si ita se habent, origine er-
 go hic Rex non tam Hungarus, quàm nostras esset. Nam Hungari
 nondum peruenerant tum in Pannoniam. Pannonnes autem à no-
 stris Panis seu Polona nobilitate non ita multum disident. Quin-
 immo Cechus & Lechus ad nos venit cum suo comitatu & colo-
 nis ex Pannonia. Meminit etiam Iouius Batororum aliquoties, ex
 quibus Proreges Hungariæ patrum nostrorum memoria designa-
 ti sunt.

SLVCKO 53. 52. Sedes Illustrissimorum Ducum Slu-
 censium. Principes isti prodierunt ex eadem stirpe ex qua Reges
 Poloniæ Hungariæ & Boëmiæ originem suam deriuant. Adepti
 sunt autem maiores horum Ducum virtute belli pacisque artibus
 prærogatiuas tales & tantas, vt tempore pacis primum locum in
 Senatu, tempore belli dextram manum tenere, tutelaremque salu-
 tis Regiæ curam habere promeruerint. Potestque eorum stirpis se-
 ries hoc ordine enumerari. Olgerus Mag. Dux Litvvanix primam
 vxorem Iuliam seu Vlianam duxit filiam Ducis Vitepsciensis Rus-
 sam, religionis Græcæ, ex qua suscepit sex masculos, quorum natu-
 mior fuit Vladimir⁹ Dux Kiouiensis frater germanus Iagellonis:
 sed alia matre natus. Ex quo Vladimiro prodiit Alexander quem
 Rusi Olelko vocant. Hic fundauit ciuitatem Slucensem triurbem
 ad flumen Slucz ante annos 150. Ex Alexandro Simeon, ex hoc
 rursus Georgins qui duxit Thecziniam Comitum foeminam lectis-
 simam, ex qua tres suscepit masculos qui nunc versantur in luce
 hominum: Georgium, Simeonem & Alexandrum iuniorem iuue-
 nes her. oicis virtutibus suffultos, de quibus vsurpari potest illud:
 Spes altera

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Spes altera Romæ. Ducatus hic Slucensis hæctenus à Geographis & Chorographis suppressus est, quod ego committere nolui, cum sit magnitudine sua effatu dignus. Terminatur ab oriente Borysthenè à septemtrione flumine Niemen, à meridie Pripecio, ab occasu parte Magni ducatus Litvvania. Vrbes eius sunt Slucko metropolis. Kopil secundogenitorum à Slucko quinque milliaribus distans. Turecz 15. Petricouice 24. Volkukala 4. Mohilovv 50. ab eadem Slucko distat. Alias breuitatis causa omitto.

SPITKOVICE 50. 10. 41. 5. Arx murata. Et est locus nobilis cum aliis rebus tum captiuitate Ducis Henrici Barbati, quem Córard^o Mazouiorum Princeps ante ducentos annos in ea villa diuinæ rei vacantem cœperat, & in Mazouiam asportauerat. Estque domicilium natale vetustæ gentis Miskouiorum, ex qua multi Senatores præstantissimi, Episcopi, Palatini, Castellani & etiam Campiductores prodierunt. Fulget nunc senectute viridi Petrus Miscoius Antistes Cracouiensis columnen familiæ. Fuit ex eadem gente ante decennium Stanislaus Miscoi^o de Mirovv Palatinus & Capitaneus Cracouiensis, Margenburgensisque, vir heroicus, mihi per familiaris. Dicitur non potest, quàm egregiæ formæ & proceritatis, & vt ex picturis liquet, Scandembergog ipsi similis. Merito ergo illud ei competit: Gratius est pulchro veniens de corpore virtus.

Soldim	54.	2.	38.	9.
Starigard	54.	10.	37.	13.
SLETINVM	34.	10.	37.	11.
Strzelce	54.	10.	37.	11.
Stepelborg	54.	1.	39.	5.
Sluchovv	54.	5.	41.	3.
Sloniny	54.	5.	41.	3.
Sloniny	54.	2.	49.	7.
Sklovv	54.	4.	55.	7.
Sulevvice	53.	6.	3.	8.
Svviebodzyn	53.	5.	39.	4.

Sueuus flu. Sprea nunc dicitur in Marchia. Alii illud flumen ad Budisinum apud Vindas Saxonicos esse volunt, & rectiùs.

SBASZIN	53.	3.		
STENSZOVV	53.	3.	39.	
Szamotuly	53.	8.	40.	2.
Squidzinia	55.	8.	30.	7.

Solùm hæ duæ appellationses Quidzin & Sqvvidzinum aliquid commune habent, cum cognomine Quadorum.

D E S C R I P T I O

SIENNO 51. 44. Habet hæc gens peculiare chronicon rerum à suis maiorib. gestarum. Còpluresq; ex iis prodierunt dignissimi Senatores, Archiepiscopi vtriusq; sedis, Gnesnensis inquam & Leopoliensis, Episcopi Cracouiensis cathedræ, Posnaniensis & Cuiaviensis, viri liberales & largitores in opera pietatis, vt testantur etiam nunc insignia illorum inculpta templis, collegiis, & domui Hierosolymitanæ. Quin & dignitas Cardinalatus eis nouus honos in Polonia attributus fuit, quod antea nemini contigerat. Erant item ex eis multi Palatini, Castellani, legati ad exteranationes, ad Concilium Basiliense, & ad Imperatorem Turcorum, viri consulares, & quando opus erat, milites strenui. Ideo nunquã à subfelliis ordinis Senatorii discessere. Omnium horum nunc memoriam refert Ioannes Sienienius, Castellanus Leopoliensis, Senator regni dignissimus & suæ familiæ hoc tempore maior domo, (permitte me sic loqui.) De cuius meritis erga Rempub. lege in fine epilogum huius libri.

Slupia 51. 7. 44. 7. Domicilium Slupeciorum natale à Sedomiria milliari vno. Domus isthic est lignea admirandæ structuræ, quæ declarat etiam antiqui seculi homines nequam ingenio destitutos fuisse.

Slupca	53.	8.	41.	5.
Stobnica	53.	8.	40.	2.
Sobien	49.		45.	
Sniena	53.	4.	41.	7.
Szoda	53.	4.	40.	8.

Est & aliud Szoda vel Srotka in suburbio Posnaniensi vetustum à quo ius Sredense. Vide D. Cromerum.

Sobota 53. 11. 41. 6. Sobotiorum expressè meminit Ptolomæus eodem ferè loco. Szoda ergo & Sobota antiquissima sunt oppida.

Sochaczovv	53.	7.	43.	4.
Sremsko	53.	12.	43.	7.
Sbuczyn	53.	12.	45.	7.
Sedeczovv	53.	7.	48.	
Schoua	52.	12.	39.	4.
Strasborg Polonicè.	52.	8.	39.	4. Germanicè, Brodnica
Strzecze	52.	6.	40.	9.
Sicovv	52.	7.	40.	8.
Siradia	52.	6.	40.	6. ibi facinorosi etiam ex nobilibus in turrim coniiciuntur.

Suleiovv

P O L O. L I T H V A. R V S. P R V S.

Suleiovv 52. I. 44. II.
 Skrzinno 52. I. 44. II.
 Sadez 50. 6. 43. Monasterium istic virginum, nobilitatum reginarum Poloniae viduarum cohabitatione. Huius conditionis & professionis foeminas Absisterias vocant Ecclesiastici.

SCZEKARKOVV 50. 60. Domicilium Tarlonum qui iam diu ornamento erant aulae Regiae. Cum Theciniis sunt coarmes, & quondam etiam gentiles.

Solec 52. I. 44. 6.
 Stezica 52. 6. 44. II.
 Staniovv 50. 7. 47. II.
 Slumniki 51. I. 42. 12.
 Stama
 Skarmirz 51. 3. 43. 5.
 Slavkovv 51. 3. 42. 3.
 Szidlovv 51. 6. 43. II. Colonia veterum Sidoniorum. Vide ab initio diuisionem veteris Poloniae.

Strzelcze 51. 7. 40.
 Skala 51. I. 42. 6. Skala locus inclaruit bello Mazouiorum Ducum.

Stir flu. 51. I. 42. 6. Stirii populi vltra Vienneam vna cum aliis Slauinis inde progressi esse creduntur. Creditum est antiquis flumen Stir a Tyra scaturiginem suam trahere, quod expressè pictum extat in tabula Grodecii. Sed errorem hunc detexerunt iustratores Regii. Deriuant enim Stir ex montibus ad Olesko, vnde & Bug & alia complura flumina. Quia tamen ab illa regione decurrit qua Tyra praetermeat, rectè Stir, id est a Tyra emanans, litera s addita, nuncupatur. Ad hoc flu. sita sunt oppida: Czartorisko, Manaster, Peremil, Beresteczko, Strzemil.

Sytomirz 51. II. 50. 9.
 Skala alia 50. 3. 48. 7. ad Zbrocz flu.
 Sbarafz 50. 6. 48. 7. Colonia ducum Sbarasiorum. Floret nunc ex ea gente Palatinus Trocensis.

Sienica 51. 9. 46. 9. vbi & pagus Boncza. Etenim pro signo militari haec gens gerit monocerota, quod Boncza vocatur more patrio. Floruit ex ea gente nostro auo Nicolaus Sienicius vir consularis & eloquens, deque Repub. Polona optimè meritis, constantia admirabili. Comemorantur nunc frequenter eius consilia & orationes habitae ad Regem & Senatum.

Szatanovv ferè in via qua itur Kamenecia ex Tarnopole. Septem

DESCRIPTIO

milliaribus inter vtranque urbem sita.

SIENIAVA 50. 12. 40. 9. Clarissima colonia Sieniauiorum sedes fuas hinc habet. Cuius iuuentus veluti murus obiecta contra Tartarorum irruptiones semper sese opponebat. Floruerunt nunc duo Palatini Russiæ ex ea gente, Pater & filius successiuè.

Sczmielovv 51. 5. 46. 2.

Sczebrzeszin 51. 9. 46. 9. Iurisdictionis Regiæ fuit quondam, sed in donatium celsit Demetrio de Goray.

Stepan 50. 6. 50. 9.

Sokal 51. 3. 41. 8. à quodam Duce Sokal fundata & denominata.

Strumien 50. 9. 41. 8. riuum significat, eò quòd Istula paulò vltra hoc oppidū oriēs mediocri alueo istac pererrat.

Sola flu. 50. 8. 42. 9.

Skauina flu. 50. 8. 42. 9. Est & oppidum Skauina ibid.

Szorstin 50. 2. 43. 3.

Sluzovv 53. 42.

Smigrod 50. 5. 48. 8. Stadniciorum clarissima colonia & locus natalis, vide Srzeniaua.

Sedzizovv 50. 7. 44. 8.

Stryzovv 50. 7. 44. 8.

Sloczovv 50. 4. 47. 8. Amplissima hæreditas, ad Olesko quondam pertinebat.

Samaide 51. 12. 44. 4.

Scandia, descriptionem eius vide ab initio.

Savran flu. 50. 4. 51. 12.

Svvinigrod flu. 50. 4. 55. 6. Sedes olim Ducum Rus.

Sniatyn 40. 49. Vltima præfectura in ipso aditu Valachiæ.

Seret flu. 40. 49.

Seret 49. 50. ciuitas.

Seret flu. Aliud Seret Podolicum, ad quod est Zalofce, Czerniechovv & Hniecziola. Flumini iungitur infra Trebovva.

Sarnie pole 50. 52. sunt campi: Vloczysko vocant.

SZLAK Sunt itinera vsitata Scytharum, quibus infestare solent terras Russiæ fertilissimas & etiam Podoliam. Et numerantur tres præcipui: vnus Kuczmienski, alter Czarny szlak, tertius Valachicus, quos non piget hinc describere. Et certè si quid laude dignum præstitit Magnificus vir Ioannes Sienienius in hac lustratione, istud sanè quòd hæc itinera accuratè descripsit & depinxit numero mil-

mero milliariorum adiecto, non modò vtile, sed etiam valdè pi-
um op^o perfecit. Nam si Imperator Antonius Pius Pii nomen me-
ruit, quòd libellum confecit quendam in quo vias descripsit quæ
ducunt Roma ad nationes barbaricas, vt captiui Romanòrum il-
lo æuo scirent & nosse possent qua redeundum sit in patriam, si for-
tè contingeret eis ex manibus hostium sese euoluere: certè non mi-
nus encomium meritis est noster Ioannes Sienienius, quòd hoïce
szlak dicticus in iis tabellis expressit. Audimus enim de multis ca-
ptiuis qui apud Scythas aut Turcas detinebantur, quòd cum pos-
sent se interdum ex catenis ipsòrum euoluere, tamen ob solà igno-
rantiam itinerum reditus in patriam, maluerunt duriozem morte
seruitutem perferre, quàm profugientes ex ergastulis eorum in so-
litudinibus oberrare, aut à feris deuorari. Porrò ex istis descripti-
onibus lustratorum, quilibet potest sibi notitiam comparare illo-
rum itinerum, vt si fortè domino Deo permittente quidpiam tale
ei contingat, scire possit quo est egressus loco, & quem portum te-
nere debeat, compendium quærendo suorum malorum.

Kuczmienski szlak.

Primò Leopoli ad Szaravvka nota sunt itinera. Ex Szaravvka 20.
milliaria ad vadum fluminis Kuczmienski, à quo etiam hic szlak de-
nominatur. A Kuczmienski ad Kodima fluminis vadum 10. milliaria,
à Kodima ad Savvran 4. milliaria. A Savvran ad Czapczaki 10. mil-
liaria. Inde verò Oczakouium 8. sunt Russica multò maiora quàm
Polonica. Ideo vni gradui decem milliaria forsàn respondebunt.
Polonica verò 15. Ista via est compendiosior omnium.

Czarny szlak.

Leopoli Sokalum 12. milliaria, Sokalo Luskum ad Stir 12. millia-
ria, Luskum ad flumen Horin 11. milliaria, ab Horin ad vadum Slucz
per Zafzlavv & Polonne 10. A Polonne 40. Kiouiam. Eritque à si-
nistra oppidum Cudniou, à Kiovv Kaniouum 16. milliaria. A Ka-
niou Gzerkasium 15. A Czerkasy ad Porohy 12. milliaria. A Po-
rohy Tomakovvka 11. Inde Torhouistiam 6. Hic iam Scythæ nau-
giis dilabi solent per sinum Borysthenis vsque Oczakouium vel
quòd lubet.

Szlak W alachicum.

Per Buczac, Skala, Zynkovv, & summitates fluminum Vszyca,
Dzvvan, Ruzza, inde per Valachiam, aut per campestria littoris
Tyraemilliaria in tabula adscribentur.

De custode

DESCRIPTIO

De custode transituum seu slák.

Hicce transitibus vnus speculator vir nobilis expertæ virtutis præficitur, qui vocatur custos trium szlák seu viarum tritarum. Hic per se & per homines indutrios & vitæ suæ minimè prodigos vario ingenio nauiter motus, & machinationes hostium inuestigat, & vbi reiciuerit de hoste, præsidibus arcium & duci belli campestris renunciat, qui dato signo, re collectis copiis confestim occurrerit eosque adoritur. Atque ita Podolii noctes ac dies bello continuo vitam totam transigunt. O viros omni genere premiorum dignos.

Sina voda 49. 10. 54. 5. Est restagnatio quædam maris ad ostia Borysthenis. Hac Scythæ nauigiis subuehere se solent, & tandem in nigra sylua latitare, donec omnes conueniant. Inde à nigra sylua dicitur Czarny szlak. Mare illud est tranquillum & ab iniuriis procellarum tutum, ita vt etiam in eo folia nimpheæ sicuti fit in aliis lacubus paruis excresecant, & supernatent aquæ: Et differt Sina voda à mari mortuo, in quo sal veluti glacies tenuis supra aquam innatat, & est admodum subtile. Hoc situm est ad Prekop, vbi illa fossa à mari cernitur ad mare.

Sylua nigra 49. 12. 54. 1.

Stare Siolo 50. 12. 42. ad Gologury.

Stripa flu. 50. 1. 48. 5. Tyram versus tendit non procul à Podhaice.

Sotharab flu. 52. 54. ad quod Sytomyrz in Borysthenem illabitur.

Smotricz flu. 50. 49. ad hoc est Grodek, Kamenec & arx deserta Smatricz.

Szaravvka 49. 8. 50. 8. in summitate fluminis Vszica. Domicilium fuit Bernhardi Pretuic bellatoris illius clarissimi qui filium reliquit dotibus animi eximiis ornatum.

Stolpien 50. 8. 47. 6.

Strzemył 50. 8. 48. 6. Lasczonum qui dicuntur Strzemielecki. Inclaruit iam diu rebus bellicis dominus loci illius Stanislaus Lasc.

Sczurouice 50. 47. 7.

Sluck flu. 52. 50. oritur non procul à Czarny ostrov, Zborna Mogila versus.

Sula flu. 49. 55. è regione Chorcyca insulæ, in quod columnas iniecisse dicitur Rex Chobry, non procul à cataractis, sed Zula à Cromero vocatur.

Somar flu. 49. 1. 54. 10. Paulò inferius quàm Sula. Vide

la. Vide infra in Topographia ostiorum Borysthenis.

T

TORVNIA 54. I. 42. 8. Vrbs celebris in ipso aditu Prussiae. Situs Gedani & Tiblingæ Toruniæq; triquetram figuram efficit, sed Torunia salubritate aëris & decore, primo intuitu duas illas superare videtur. Vnde in prouerbium abiit apud Polonos maiores: Rubes vt Torunia. De eius origine vide historiam nostram.

Tang flu. 56. 9. 45. 6.

Tapia 55. 7. 44. 8.

Ticzinum 54. I. 42. 8.

Tur flu. 53. 8. 53. 3. insigniter piscosum.

Tustan 46. 49. Oppidum in ipso limite Poloniae & Hungariae. Propterea Tustan significanter, id est, hic sistegradum appellatur. Exemplo noto à columnis & gadib. freti Herculei. Vnde symbolum affigitur: NON PLVS VLTRA.

Tyszovvce 51. I. 46. 10.

Tanevv flu. 51. 5. 43. 3. cum Tanai flumine nomen commune habet.

Tvvardofzin 50. I. 41. 12.

Tur stagnum 51. 42. nobile, vbi Przypiecz flumen scaturit, ad pagum holovvno. Ibidem Turia flu. vbi ratno.

Tismienica flu. 48. 6. 52. ad Torhouistiam in Borysthenem sese infundens.

Torhouistia 48. 6. 52. significat nostra lingua nundinationes, eò quòd ibi negociatorum emporium nobile admodum fuit, dum starent res Russorum & Græcorum. Est & in Valachia aliud Torhouistia.

Tarnauatka flu. 49. 52.

Tismien flumen 48. 6. 52. aliud quàm Tismienica, nam hoc ad Borysthenem ad Torhouistiam, illud ad Axiacum vel Hypanim.

TECZIN 5. 50. 12. 42. 12. Domicilium natale Illustrium Comitum à Theczinum. Produxit hæc dom⁹ viros excelso & regio animo præditos. Proinde hoc peculiare habet, quod à ducentis annis nunquam à subelliis Senatoriis recessit, sed aut Palatinorum, aut Castellanorum munere fungitur. Ludouici Regis temporibus Topororum trecenta vexilla in quadam bellica expeditione censa fuisse dicuntur. Signum gentis est bipennis quod veteri & recepta consuetudine STARZA ideo vocatur,

G quod

D E S C R I P T I O

quod antiquissimum sit signum. Nam quidam eius originem ad tempora Boleslai Kriuoufty referunt, quidam ad Miecislaum vsq; qui primus Christo nomen dedit, quidam autem aboriginem ipsorum vnum ex duodecim illis Palatinis primis fuisse tradunt. Auctores habeo.

Trebovula	49.	12.	48.	7.	
Tehinia	49.	6.	51.	6.	Arx ad Bialogrodum, quam hoc anno Kozaki Nisouii acerrimè oppugnarunt.
Tubarcza	48.	6.	52.		
Troki	55.	7.	40.		Sedes istic fuit Lithvvanix Ducum, ante conditam Vilnam.

T A R N O V V 50. 6. 44. II. Domicilium natale Illustrium Comitù à Tarnovv. Multa autem memorabilia temporib. Iagellonis & Vladislai tertii gesserunt atavi Tarnouiorum. At Ioannes à Tarnovv nostra memoria suæ famæ splendore prædecessorum suorum lucem superasse videtur. Hunc hominem Sigismundus Rex tanti fecit vt post illam memorabilem victoriam de Valacho partam ad Obertinum, binorum grossorum in iugera contributionem publicã ei decreuerit, qui honos antea nemini quod sciam habitus fuit. Antiquitate quidem totum genus humanum adæquatum sibi est. Sed si tempus illud respicias quando quis è tenebris emerit heroicis factis, Tarnouii Teciniis hac in parte pares habentur. Attamen Theciniis hoc nomine aliquid sibi deberi volunt, quod veluti aborigenes ex stirpe Polonorum prodierint. Tarnouii autem aliunde huc appulerint. Hanc differentiam quidam statuunt. Non ignoro tamen Stanislaum Orichouium, cui in hoc multa debentur, voluisse probatum facere, Leliuam signum Tarnouiorum híc quoque in Polonia, & ex Polonis originem suam traxisse.

Tomakovvka 49. 54. Insula est in Borysthene, inter Tesmien flumen & Fesinum, quod ex Nigra sylua demanat, vbi Nisouii Kozaki tanquam in arce fortissima habitant confidenter. Etymon Thomakovvka à Thomos videtur esse nacta. Nam Thomitans forsan, vbi Ouidius exulabat, obnoxia fuit. Trhobies flu. ibidem è regione Cerkasy est sita.

Thlumacz	49.	49.		
Tarnopole	50.	48.		
Tohoro flu.	52.	54.	ad quod Sytomirz, Cudniovv.	
Turobin	51.	5.	44.	6.

VILNA

V

VILNA 55. 9. 49. 6. Vrbs insignis & ampla, Litvva
niæ metropolis, à Gedimino duce fundata anno domini 1321. ad
confluentem fluminum pulcherrimorum Vigiliæ & Vilnæ, muro
verò cincta ab Alexandro Poloniæ Rege 1505. Hæc nobis & Un
garis Boëmifque magnam seriem Regum edidit. Vbi nunc est Vil
na, Igliones populi à Ptolomæo collocantur, qui ab Ouidio Gelo
nespecti vocantur, eò quòd variegata & polimita veste libenter
vtebatur ea gens, sicuti nunc septentrionaliores populi Moschi
morem veterem retinent. Summæ nunc autoritatis est apud Vil
nenses Eustachius Volouicz, non modò hoc nomine quòd sit eo
rum Castellanus & Cancellarius, sed quod eum propter eximias
virtutes & opinionem summæ prudentiæ instar patris patriæ amât
& colunt. Non vidit ille Germaniam nec vnquam aspexit Italiam
Galliamue, sed tamen & Germani & Itali, & qui modò veniunt in
aulam Regiam, habent in eo quod mirentur & suspiciant.

*Eustatius Vo
louicz Castella
nus Vilnensis.*

Varmia	55.	5.	42.	11.	Vide Bransberg.
Venedie	55.	5.	42.	11.	
Vilka	53.	6.	47.	6.	
Valrcz	54.	5.	39.	10.	
Vfcie	54.		40.		
Viecborg	54.	2.	41.	3.	
Vandeburg	54.	4.	46.		
Vasofche	54.	9.	46.	2.	
Volkomiria	54.	2.	46.	11.	
Bafiliski	54.	8.	39.	11.	
Vilgia flu.	51.		50.		ad Ostrog decurrit.
Vlanovv	51.	8.	51.	8.	Scytharum municipium quod Sieniauii fundarunt ad obsequia sua. Nam eis commilitant vbi datur signum.

VISTVLA flu. quod & Istula, Vistillus, Vandalus à veteribus
vocatur. Flumen est valdè amœnum, & multos populos iam ad
hos, iam ad illos veluti eleemosynaria materfamilias consultò di
uertens ditat sua opportunitate. Hæc mediam Sarmatiam pera
grando lambit, & oritur ex montibus Sarmaticis vltra oppidum
Skoczovv & Bielskò gradu 50. minuto tertio, 45. 9. & tandem se
ptentrionem tendit, arcus figuram efficiens. Antequam autem
mari mergitur, capit in se quinquaginta flumina iustæ magnitudi
nis, quorum bona pars est nauigabilis, ex quib. duo nobiliora in
fra Varzauiam sese ei associant: Narua inquam & Bug. Et cum in

DESCRIPTIO

simul veluti peregrinatura ad sinum maris Baltici iter arripiunt, rursus aliquot ante Gedanum milliariibus, non secus ac si lis quædam inter ea coorta esset, inuicem à sese dirimuntur. Nam vnum illorum Elblingam, veluti inuento proprio meatu, quod ante deseruerat, aliud medium petit. Vistula verò ipsa artificiosè deducta suo alueo, quem nostri Lenivvka vocant Gedanensium vrbs muros alluens, in mare sese è conuersò demisso murmure exonerat. Hinc fabula nata est de dissidio trium Nympharum, quæ cùm initio concorditer itineri sese commisissent, tandem ad Gneuum oppidum ira exitiali inter eas coorta (nam & Gneuum iram significat patria lingua) amicitiam soluunt, & alienatæ à se diuersum diuersæ petunt.

VARSAVIA 53. 8. 44. 4. sedes olim & colonia Auariorum populorum creditur fuisse, quod & loci vicinitas, & sonus cognominis indicat. Pons per Istulæ vastitatem ab Augusto Rege, ante decennium præadmirando genere structuræ fabricatus, vrbs admirationem auget. Consilium & institutum ædificandæ tantæ machinæ ex hoc epigrammate æri inciso, & frontispicio portæ affixo facilè patet.

Inscriptio pontis Warsaviensis.

Ne pontem sublicium
 Superbo sumptu, atque arte admirabili
 A Sigismundo Augusto, Rege inchoatum
 Et à se post eius mortem
 Consimili opere perfectum,
 Repens vicina suburbanorum
 Malè cautorum tector flamma
 Nec opinatè merè corripere
 Correptumque in fauillam redigeret:
 ANNA Iagellonia Polonia Regina
 Magnorum Regum: coniunx, soror, filia,
 Hoc lateriti propugnaculi sepimento tutifs:
 A fundamentis excitato
 Muniendum curauit.

Anno Christi Dei nostri MDXXCII.

WRATISLAVIA 53. 5. 39. 6. vrbs præclara
 socia & soror Cracouiæ ob continuas negociationes, & quod colonia Polonorum fuit olim.

Vierus 52. 4. 40. 12.
 Vielun 52. 2. 40.

Vnieiovv

POLO. LITHVA. RVS. PRVS.

Vnieiovv 52. 12. 40. 8.
 Viazd 52. 9. 44. 4.
 Volborz 52. 8. 42. 8.

Varka 52. 9. 44. 4. vbi situm est oppidum
 Varka Ptolomæus Burios populos ponit. Et certè vox etiam ip-
 sa declarat Burios & Varenfes, B in V vsitato more verso, non mul-
 tum à se distare. Varka igitur inter antiquissima municipia Polo-
 niæ collocanda, sicuti & Sroda & Sobota.

Vrzedovv 51. 5. 45. 5.
 Visloka flu. 51. 1. 44. 2.
 Vislok oppi. 50. 5. 44. 5.
 Viar flu. 51. 4. 45. 7. cum Vislok confluit ad
 Lancud.

Visnia 50. 3. 64. 2. vbi comitia fiunt Rus-
 cæ nobilitatis.

Vag flu. 49. 9. 42. 2.
 Vldoue iezioro 51. 6. 50. 6. Rusii Ouidii lacum huc
 fuisse dum exularet, asseuerant. Est quidem nomen non parua
 affinitas. At certum est Ouidium in vrbe Thomitana ad ostia Da-
 nubii exulasse: nisi fortè reditus annui istius lacus à Romanis in so-
 latium exilii ei attributi erant. Nam sal Scythicum ex aqua illius
 lacus conficitur. Vide lib. 3. Annalium nostrorum.

Vilhora 51. 6. 50. 6.
 Visniouiec 51. 10. 46. 6. in arduo monte. Et
 est colonia nataleque solum Ducum Visnieuecorum quorum fa-
 ma & decus bellicarum virtutum impleuit Europam, ita vt vbiuis
 etiam in pagis agrestes cantilenis eos celebrent. Locus ibi mon-
 stratur pugnae cum Tartaris & victoriæ Polonorum.

Vhrovvsko 51. 9. 47. 5. Reius in suo libello hu-
 ius gentis stirpem à Ducibus priscis Russis deriuat. Quæ sententi-
 a comprobari potest priuilegiis Vrgonis aborigenis ipsorum qui
 fundauit Wladicatum Chelmensem & pleraque alia.

Vinnica 51. 1. 51. 11. præfectura in aditu Scythiæ.
 VISNIC 50. 43. Floruit hæc domus supra modum,
 regnante Sigilimundo primo sacratæ memoriæ Rege, postea mor-
 tuo Ioanne Kmita labascere cœpit, sed spes est iterum pristino ni-
 tori restituendam egregii & loco excelso nati iuuenis I. N. Barzii
 nepotis Theciniorum ex sorore, qui nunc est dominus arcis illius.

VCHANIE 51. 46. Domicilium spectatæ nobilita-
 tis. Ex hac gente nostra ætas habuit duos Senatores præstantissi-
 mos: Arnolphum Vchanium Palatinum Mazouia, & Iacobum V-

D E S C R I P T I O

chanium Archiepiscopum Gnesnensem regniq; primatem, virum expediti ingenii acerrimumq; prerogatiuarum ecclesiasticarum defenforem.

Vyfokie 51. 5. 44. 6. Petri Cassouii senis amœno ingenio præditi oppidum. Hic est nunc Iudex terræ Lublensis.

X

Xiçsz 51. 5. 44. 4. Kriuoustii Regis temporibus fuit istic Ducum sedes, quod & nomen oppidi Xiçsz indicat. Nam lingua nostra patria Xiçze Ducem vocamus. Hic captiuum illum Ducem Haliciensensem in Pòloniam deportauerat. Vnde tragœdia magna secuta fuit bellorum.

Z

ZAMOSTIA 51. 6. 46. 7. Domicilium vetustæ gentis Szariorum, qui nunc Zamoscii dicuntur. Arx fuit vetus in firmissimo loco, & refugium ab incurfionibus Tartarorum, patris Castellani & auorum memoria. Nunc demum à fundamento muris educis, propugnaculis institutis, oppidoque nouo adiecto non minus ad elegantiam quàm ad sustinendos quosuis hostes ab integro excitata, opera & sumptibus Illustris & Magnifici domini Ioannis de Zamoscie. De hac re luculentius testatur inscriptio tabulæ marmoris nigri, frontispicio ædificiũ ibidem affixa, quam ego describendam curauit.

IOANNES DE ZAMOSCIE REGNI POLONIÆ CANCELLARIUS, exercituumque Dux supremus, & Cracouiensis, Mariemburgensis, Belzensis, Cnifsinensis, Mediricensis, Cresouiensisque Præfectus. Dum bello Serenissimi STEPHANI Regis cum Ioanne Magno Duce Moschorum, pro debita in patriam pietate, nec sumptibus, nec laboribus, nec vitæ parcat, innati quoque erga patrios lares amoris, hoc monumentum excitari curauit.

ZDROIÖVV 50. 6. 45. Thomæ de Zdroihovv Capitanei Premisliensis maiorum domicilium natale, qui omnibus bellis Stephani Regis non modò interfuit, sed etiam magna ex parte præfuit, & Oratorem egit ad Christianissimum Regem Galliarum, & ad potentissimum Imperatorem Turcorum.

Zalesie	50.	4.	44.	4.
Zaslavy	51.	3.	49.	9.
Zukovv	49.	2.	48.	1.

Zelechovv

P O L O. L I T H V A. R V S. P R V S.

Zelechovv 55. 45. 5. Locus natalis spectatæ stir-
pis Ciolkonum.

Zarnovv 51. 4. 42. 7.

Zinkovv 50. 50. Arx in Podolia sed neglecta.

ZBOROVV 51. 4. 44. 4. Zborovv arx mura-
ta elegans, estque domicilium natale Magnificorum dominorum
de Zborovv. Produxit hæc domus Senatores magni nominis no-
stra ætate. Martinum Zborouium Castellatum Cracouiensem ani-
mi & corporis celsitudine virum conspicuum. Petrum Zboroui-
um filium eius Palatinum Cracouiesem & Capitaneum, Ioannem
Zborouium Castellatum Gnesnensem, qui Præfectus summus co-
piarum fuit in pugna Derfauiensis, Andream Marsalcum curiæ. In
summa quotquot noui, & quotquot ex sororibus eorum prognati
sunt, omnes ad magnas res gerendas nati esse videntur si bellum
moueretur, & classicum caneretur contra Christiani nominis ho-
stem.

Zolkievv 51. 5. 44. 6. Locus natalis amplissimæ
stirpis Zolkieuiorum, quorum virtus bellica enituit in bellis Pru-
tenicis, & antea Tartaricis, Moschouiticis. Horum nunc columen
Stanislaus Zolkieuius Palatinus Belzensis eodem æuo fuit.

Zydaczovv 43. 47.

Zary 50. 10. 41. 7.

Zator 50. 10. 40. 5.

Zabno 50. 12. 43. 10. oppidum.

Zohad 49. 7. 44. 2.

Zula flu. 50. 6. 50. 6. non Sula ad orientalem ripam
Borysthenis, ad cuius ostia in confluentem Rex Boleslaus Chobri
columnas ferreas pro gadibus finium Sarmaticorum post continu-
as victorias victor iniecit: ego quoque hîc descriptionis huius fi-
nem facio.

SITVS ET AMBITVS LIVONIAE PROVINCIARVM

QVE AD FLVMEN DVNAM SITARVM,
*à tyrannide, et metu tyrannidis Moschi liberatarum,
Stephani Regis Poloniae virtute, felicitate et
perseuerantia, exercitusque eius.*

Iuxta itinerarium exercitus Polonici redeuntis ex Moschouia.

	A		
	<i>Latitudo</i>		<i>Longitudo</i>
	<i>gradus minuta.</i>		<i>gradus minuta.</i>
Amoza flu.	59.	9.	54. 6. à Derpt ex lacu virtsz oritur & defertur ad Lacum Peibus, qui Plefcouiam alluit.
Adfel	59.	6.	58. 12.
Altenturm	69.	8.	50. 6.
Adoba	60.	10.	52. 10.
Aiz	61.	4.	51. 6. ad flumen Ambda.
Ambot	61.		45. Portus Findlandiæ. Ibidem & Amboten, ab eo loco non procul traiectum in Svvetiam cuius maris est 81. miliarium distantia.
Afcherat	57.	3.	49. 5.
Adensko lacus	62.		56. Septentrionalis admodum, vnde Nothburg vicina ei.
Arensborg	60.		43. in insula Ofsilia.
Aries	58.	11.	49. 2.
Agatyrsi			hos populos, veteres prædiuites & beatos hoc potissi- mum nomine censebant, quòd solis inter mortales, diuitiis vti abs- que inuidia & æmulatione aliorum datum sit. Hos eo ferè loco statuebant vbi est Kokienhaus & oppidum Tyrfsen, quod appellati- onem priscam adhuc videtur retinere. Sed & Kokienhaus audio locupletem esse præfecturam.
Ambde	61.	51.	Obferuabis quòd Germani Lubecenfes occupata Liuonia, nomina locis indiderunt petita à regione vici- na. Lubecensibus notum est nomen Ambde non procul Lubeco.

B

Berholm 61. 5. 51. 5. Arx in Haria quam rex
Suecorum interceptit, non procul à Reuel.

Bialy kamien

L I V O N I Æ

Bialy kamien vocant.	60.	8.	49.	10.	Germani Vitenstein
Berle nis Treidera.	58.	3.	49.	10.	ad scaturiginem flumi
Berle	59.	6.	48.	10.	ad Sedvve profluëtem.
Berſon	57.	7.	49.	12.	non ꝑcul à lacu Ludan.
Bavvsko	56.	6.	47.	6.	in ſûmitate flu. Duldera
Blokaus	57.	12.	47.	5.	Blokaus propugnacu- lum ad Rigam nouiter excitatum, nam Dinamont ab altera est par te, remotius quàm vt nauium curſum ei aculatione aſſequi poſſit. Berſari in Curlandia.

C

Curlandia 56. 46. Nobiſſima prouincia & noſtra æta
te magis dilatata finibus extentis, & in formam prouinciæ à Regi-
bus noſtris redacta. Habet mare proprium, quod Curlandicum di-
citur, habet & inſulam & portum qui Curiferunk vocatur. Præ-
rat huic Ducatui Auguſti regiſtemporib. Gottardus Kiethler, cu-
ius opera in bellis Liuonicis vtebatur. Commendatur à Polonis à
fidelitate, & quòd in ea expeditione erga eos officioſus fuit. Hu-
ius filius etiam captiuitatem pertulit dum Picczary animoſius
cum noſtris oppugnat & pro honore Regis ſtrenuè dimicat. Ter-
minatur autem Curlandia à meridie Samogitia, à ſeptemtrione
mari Liuonico, ſed ſi addas Semigalliam, quia vtrunque poſidet,
tum flumine Duna, à Bavvsko ad Memel ducta linea.

Coralia 62. 51. Prouincia quædam diues admodum. Et
ſignificat lingua Moſchica regiam terram. Nam Korol illi regem
vocant. Eam enim ſibi Rex Sueciæ vendicat.

Cremon 59. 5. 48. 3.
Cafterhelm 61. 46. ibi eſt traiectum in Suetiam ex Finlan-
dia: cuius diſtantia eſt 81. milliarium.

D

Duna flumen 57. 55. noſtri vocant Dzvvinam, veteres
Rubonem appellarunt. Præterlabitur Vitepſko, Polocko. Recen-
tiores ſcribunt eum oriri ex Seueria prouincia Moſchorum, ferè
ex iſdem paludibus ex quibus aſurgit Boryſthenes, gradu 56. 57.

Duneburg 57. 4. 51. 11. ad Dunam flumen Cur-
landiam verſus.

Dunamund 58. 48. 2. Arx in oſtiis fluminis Dunæ
in ripa ſeptemtrionali Oſſiliam verſus, à Riga duob. milliaribus,

H

propugnaculum

D E S C R I P T I O

propugnaculum fortissimum, cui præsidia Polonica imponuntur ob maiorem securitatem negociatorum & ipsius vrbis Rigenfis. Lithvvanî Diamant vocant.

Derbt 59. 7. 49. 10. Torpatum latinè vocamus. Episcopus fuit amplissimus. Memini & ipse in Concilio Tridentino postremo adfuisse Episcopum Torpatoratensem. Capta hæc fuit vrbs à Moscho 1558. sed à nostris 1582. de manu hostium meliore successu vindicata quàm si illa vice, ante viginti annos post expeditionem Posuolensem, à Cruciferis in manus nostrorum deuenisset. Nunc enim Imperium iure conqueri non potest, fines eorum esse attrectatos, cum ex faucibus ipsis hostium bolus hic ereptus sit.

Drissa, Druia, 57. 8. 52. 2. Errauit toto cælo author tabulæ in qua depicta est Polonia. Nam situs fluminis Dunæ, istarumque duarum munitio pugnat cum vera supputatione milliariû & experientia ipsa. Quare error hic corrigendus est eo modo vt iam vides.

Duldera flu. 57. 47. in meditullio ipsius Curlandiæ, supra quod Mitrovv vrbs primaria Ducis.

Durben 57. 45.

Doblin 57. 3. 46.

Dageden 60. 7. 46. infra Halpalam insula socia Ofsilæ.

Dan 60. 7. 46. inter Ofsiliam & Liuoniam parua insula.

E

Estlandia 59. 49. Est prouincia in Liuonia quæ inter sex alias numeratur. In hac Torpatum est situm.

F

Felin 60. I. 48. II. Germanicè per W scribitur We lin. Arx est in Estlandia benè munita in qua Wilclmus Furstembergius à suis militibus Moscho fraude proditus fuit, & in Moschouiam auctus. Vbi etiam in vinculis exspirauit.

Falkenhaus 59. II. 56. 5.

Fegfeur 60. II. 49. 6.

Fenenburg 57. 6. 43. 6.

Fines Samogitiæ, vide Samogitia.

Fines Curlandiæ, vide Curlandia.

Fines Liuoniæ Polonicæ & Suedorum ditiois est ferè paralelus sexagesimus,

LIVONIAE.

sexagesimus & occupant ferè totum Venedicum sinum ab vtraq;
ripa.

G

Gotlandia 60. 45. Molotius Geographus Venetorum
exponit esse dictam non à Gotthis, sed ex Germanico, quasi dicas
optima terra.

Grobin 56. 9. 46.

Gotlingen 57. 4. 45. 7. ditionis Curlandicæ sicuti
& Grobin.

Geruelandia regio hæc mari adiacet, septem milliaribus in latum
& longum.

H

Haspalia 61. 47. 7. sedes fuit Episcopi Hapsalensis.
Inter hos motus Magnus frater Regis Daniæ eam sibi vsurpauerat
titulo Episcopat^o sicuti & insulam Ofsiliæ. Sed qui insulis illis dua-
bus dominatur, potest in arctum adducere omnes Liuoniæ portus.
Ferunt autem Danos libenter insidiari talibus locis, ex quib. pro-
pter angustos transitus, nauigantibus nocere possint. Qua etiam ra-
tione sibi plurimum placent, quòd veluti ianitores portuum esse
volūt. Ferunt autem iam hoc anno illas duas insulas in potestatem
nostrorum deuenisse.

Haria prouincia vna ex sex ducatus Liuoniæ. In ea sita est Reue-
lia, Badis, Feguerg.

Hochrosen 59. 3. 49. 1.

Helmet 56. 6. 45. 4.

Herschenfort in Finlandia ex opposito arcis Kolek.

Hochland 61. 53. insula è regione Naruæ in Venedico sinu.

Hassenpot 57. 45. in Curlandia.

I

Iuanovv horod 61. 10. 53. 6. Arx munitissima ex
lapide secto excitata, & à nomine ipsius ducis Moschorum nuncu-
pata, æmula Naruæ. Est enim ei opposita ne qualibet occasione ar-
repta rebellare queat. Etenim est moris Monarchis, aliquas muni-
tiones talibus vrbib. ob certos respectus adiicere, nimirum vt in-
redientes & egredientes vrbe semper habeant quod vereantur.
Eodem cõsilio Moschus Narua potitus hanc arcem erexerat.

Iamna 61. 7. 54. 9. Arx munitissima ad flumen
Plossa aut Iuga, septemtrionalior inter omnes Liuoniæ arces. Di-
stat ab Iuanovv horod 12. milliaribus. Ab hac rursus Polna flumen

H 2 26. milliaribus

D E S C R I P T I O

26. milliaribus extenditur, ad cuius ripam arx Oressék fita est, dis-
limitatque Suetiam à Moschouia. Nos hîc ex altera pagina pictu-
ræ consignauimus.

Iuga flu. 61. 54. à Nouogrodia tendit etiam Naruam ver-
sus, & auget Naruensium diuitias.

Iurgenburg 58. 8. 48. 12.

K

Kokenhaus 57. 4. 49. 6. Vide supra Agatyrfi.

Krifsborg 57. 4. 50. 5.

Karkus 59. 9. 48. 3.

Kies 60. 48. Arx ad quam memorabili cla-

*Sapia dux bel-
li.*

*Sapia procanc-
cellarius.*

de profligati sunt Moschi, duce exercitus N. Sapiaia Lithuano,
non procul à Parnaua in Estlandia. Alii Kies dicunt vocari Wen-
din. Huius Sapiae frater Procancellarius est magni Ducatus. Vir
supra ætatem, prudentia & eloquentia admirandus.

Koralia vide Coralia per C.

Koick 61. 8. 50. 9. Arx

Kirchholm 57. 8. 48. 6.

Klein Rop 59. 8. 48. 3.

Keremp 59. 6. 50. 10.

Krasnygrodek 59. 7. 52. 11.

Kavvelicht 59. 10. 49. 7. significat eme candelam.

Et reuera candelis ibi op^o est. Ibi enim dies iam hyeme noctescunt
& noctes ætate diescunt, propter vicinitatem Arctici poli.

Konckul 59. 7. 49. 4.

Koporeia 61. 12. 55. 12.

L

Leuard 57. 4. 48. 5. Arx ad flumen Dunam
octo milliaribus à Riga.

Laislandia 57. 47. Liuoniae veteris quinque erant
præcipui Ducatus: Estlandia, Curlandia cum Semigallia, Virlandia
vbi est Narua, Haria, & Laislandia vbi est Riga. Istæ nunc fini-
to bello, anno superiore, in tres Palatinatus veluti tetrarchias à Se-
renissimo rege Poloniae Stephano primo descriptæ & in ordinem
redactæ sunt, legesque eis datæ, locus conuentuum designatus vbi
ius dicitur, deliberationes expediuntur, exemplo Prussiae.

Lode vel Ledé 61. 7. 48. 7. non procul à flumi-
ne Leal. Pertinebat ad Absalensem Episcopatum. Hanc Gottard^o
Kethler Dux Curlandia Suetensibus eripuerat, simulque aliquot
grandia tormenta ademerat.

L I V O N I Æ.

Luki veliki 58. 5. 56. Anno 1581. summa contentione & obstinata milirum Polonorum pertinacia expugnata. Magna ibi strages & sanguinis effusio facta fuit, quæ nulla ratione vitari potuit, fatis sic irascentibus genti Moschorum, de qua re vide lib. 8. historiæ nostræ.

Louat flu. 58. 56. Præterlabitur Luki & miscetur lacui Ilmen ad Nouogrodiam.

Luden 57. 7. 50. 2. à stagno Luden dictum.

Luden lacus 57. 56.

Lande 57. 3. 49. 8.

Lutzen 57. 8. 51. 12. vbi Marcus Sobieski Signifer aulæ regiæ, miles strenuus, cum ad deditiōem Moschos nomine Regis stādo in equo sub mœnibus inuitaret, globo venenato detitus ita enorme vulnus retulit, vt malignum contraxerit Erysipelata, seu ignem sacrum.

Lancel 59. 4. 47. II.

Lais 61. 51. 5.

Lode 61. 5. 48.

Liba 56. 45. 3. Libonis Nauarchi Pompei aduentu clara. Ibidem flumen Liba.

M

Marienburg 58. 10. 51. II.

Molan 59. 3. 48. II.

Marienhau 58. 3. 51. 9.

Mytovv 57. 1. 46. II. ad flumen Duldera metropolis Curlandiæ.

N

Nouogrod 60. 6. 53. 6. Naugardum Germanis dictum. De situ & eleuatione harum regionum malè sentiunt Cosmographi tam Veneti quàm Margemburgenses. Nam eam longè septemtrionaliorem faciunt quàm distantia locorum & supputatio milliarium exposcit. Inde fit vt & parallellorum & meridionalium circulorum ambitum eis longè diuersum tribuant. Ego experientiam sequutus sum, prout nobis retulerunt milites, qui exanthlatis laboribus militaribus in Moschouia regiones illas peragrunt. Habui etiam præ oculis picturam & itinerarium supremi ducis copiarum Magnifici domini Ioannis de Zamostia quam mihi accomodauerat. Et puto me ad veritatem ipsam propius accessisse. Descriptiones Nouogrodix omitto, cum vbique apud autores oc-

D E S C R I P T I O

current. Alluit eam stagnum nobile Ilmen, quod excipit Louatum flumen. Sic & Iuga flumen.

Nitavv 58. 10. 48. 3. arx in Laiflandia.
 Narua 61. 11. 52. 10. Arx & ciuitas nominatissima ad flumen Naruam. Et est emporium celeberrimum, quo Plefcouicenses & Nouogrodienses naues deuehant mercenarias, & ditant urbem & ipsi ditantur. Eodem, ex toto Venedico sinu deuehantur merces. Huius ex aduerso arx Iuanovv horod, Narua autem per medium interfluit. Est illa nauigatio commoda, tamen duob. milliariibus ab vrbe rupes quaedam impeditam reddunt nauigationem. Respicit Narua ferè ex aduerso Findlandiæ urbem Wibur. Debuitque portus hic Naruensis confecto bello Moschouitico cedere in brauium Regi Poloniae. Sed rex Suecorum nolens sibi dedesse, anteuertit. Obiiciebant nostri id commissum esse contra æquitatem & contra pacta conuenta, vrgebantque exemplum venatorum, apud quos flagitium est feram ab alio exagitatam & à canibus defatigatam intercipere. Sed Suecus quibusdam euasionibus transitiones illas eludebat. Contra quem rex modestissimus summo iure noluit uti. Dedit hoc affinitati, dedit tranquillitati Reipublicæ Christianæ. Res tamen ad Senatum relata in aliud tempus discutienda reiicitur.

Neuel 57. 53. arx.
 Nevvmul 50. 10. 48.
 Naihaus 87. 48. 4. non remotè à Peczory.
 Neischlos 58. 8. 52. 8.
 Nargen 61. 49. Insula ad Reuel quæ indicat suo nomine iter ad Naruam.
 Nothburg 62. 56. valdè septentrionalis ad Ladensko lacum in Curlandia.
 Nemelovv 57. 46.
 Meischlos 61. 5. 52. 11. in ipsis angustiis lacus Peibas ex quibus Narua flumen exoritur.

O

OSSILIA 59. 49. insula pulcherrima in mari Liuonico. Eam cruce signati Daniæ regi prodiderunt. Qui potiuntur hac insula, de dominio maris illius præsumunt, & impedire nauigationes Liuoniæ possunt.

Oresko 63. 59. ad flumen Pulno Koraliam versus. Tentata hæc Suecorum armis statim post bellum finitum inter Moschum & Regem. Distat ab Iamno 26. milliariibus. Pulno flumen dissimitat Sueciam & Moschouiam.

LIVONIAE.

Olsen	59.	6.	50.	10.	ad lacum qui manat Peczury.
Ostrovv	59.	II.	52.	4.	arx ad flumen Velika, vbi exercitus regius praeludiū felix & experimentum fecit virium suarum, antequam Plescouiam obsidione cingeret.
Opoczka	59.	I.	53.	5.	
Operpal	60.	8.	50.	II.	

P

Pleskouia	60.	8.	51.	8.	Descriptiones Plescouiæ vbi- que apud auctores occurrunt. Quomodo autem oppugnata à nostris & in angustum redacta lib. 8. historiæ nostræ reperies. Distat à Riga 60. miliaribus & totidem à Polocko, quod & circino probare potes. A Torpato seu Derpt 21. à Narua 16.
Polock	57.	9.	52.	II.	regia quondam principum Rus
Polno flu.	63.		56.		ad hoc Oresslek est situm. (sua.)
Pskovvka fl.	60.		52.		urbem ipsam Pskovv permeat. Castra regia ad eundem profluentem metata erant.
Parnaua noua	60.	9.	48.	2.	ad littus fluminis Vbra. Cis verò flumen Haspaliam versus Stara Parnaua cernitur.
Pemburg	57.		10.	57.	10.
Pebalgen.	58.		I.	49.	10.
Peczury	60.		3.	51.	9. Monasteriū insigne.
Porchovv	60.		5.	53.	II.
Pirkul	69.		5.	48.	9.
Peibus lacus	61.			52.	ex quo Narua demanat statim post Pleskouiam.
Proclud	61.			49.	in isthmo Finladiæ è regione Reuel.
Pades	61.		8.	48.	II.
Pilten	57.		8.	45.	II. ad Windæ fluminis ripam à Danis adhuc possidetur, sed liberatur.
Plen	55.		7.	46.	3.
Parnaua flu.	60.			48.	

R

Riga 57. 5. 47. 7. Vrbs amplissima opulentissimaq; metropolis Liuoniæ. Huius altitudinem ferè eandem cum Gedano Geographus Venetorum facit, quem errorem correxi, & littus Liuonicum paulò altius assurgere feci. Constat enim urbem Vilnensem cum Gedano eandem latitudinis rationem habere. At Vilna Rigã euntes via septemtrionali quadraginta miliaria emittuntur

D E S C R I P T I O

tiuntur, quæ duos gradus efficiunt & paulò plus. Itaq; duobus gradibus Rigam cum suo littore affurgere feci. Hęc vrbs per hos motus bellicos, viginti & aliquot annos varios casus fortunæ experta est, & miris modis iam à Regibus insularibus, iam à Moschis perita est, tandem liberata gratias agere debet Regi Poloniæ, quod eam respirare fecit, & portum ei à Witepsko vsque per octoginta milliaria patefecit. Situs eius, & restagnationes maris in maiore spacio vt melius cerni queant adieccimus.

Reuel	61.	8.	49.	8.	Vrbs amplissima, post Rigam secundo loco habitata: à Sueuorum Rege prærepta. Sed Venedicus finus (vt nomen ipsum indicat) non nisi Venedos, id est, Slatuonicæ linguæ populos pro veris & legitimis habuit hæredibus.
Rum insula	61.	8.	49.	8:	
Rodenpas	58.	3.	48.	8.	
Rop	58.	11.	48.	10.	
Rozemberg	59.	2.	48.	10.	
Ringen	59.	7.	48.	4.	
Romiten	57.	8.	50.	11.	ad lacum Ludan.
Randen	59.	9.	49.	4.	ad lacum Wirtsser.
Rexheim	62.		51.		id est, domus regis, & Moschi vocant stagnum illud Coralam, quod idem significat.
Rimach	64:	6:	58:		

S

Semigallia 56. 6. 49. 6. Regio quæ Lithvvanicæ à meridie, Curlandiæ verò à septentrione contigua est, non procul à Vilna: sed Duci Curlandiæ attributa est.

Samogitia 55. 45. Terminatur ab ortu linea ducta à Kauno ad Bansko, ab occasu littore maris ad Memel & Libam, à meridie flumine Nemen, & tandem mare versus decurrit cum profluente Tang, à septentrione Curlandiæ. Malui more Strabonis circumscribere fines harum regionum quàm typum ipsum frequentibus lineis deformare.

Sauolocie 58. 8. 54. 12. Munitio in firmissimo loco paludibus & lacubus vndique septa, sed à nostris (duce Magnifico Ioanne Zamoscio) Rodiorum militum artibus oppugnata & defatigata ægrè salutem impetrauit.

Serben 58. 4. 49. 9. Serborum nomen notum est, qui aut hîc in vicinia ad Venedicum finem olim confederant, aut cum Lubecensib. illi Venedi & Sorabi transferant, qui in Saxonia hæctenus habitant, & nomen eorum in eo oppido hæsit.

LIVONIAE.

Sacel	57.	7.	49.	7.	
Segenuult	57.	12.	48.	9.	
Sucin	57.	12.	49.	5.	
Sedue flu.	59.		48.		
Sexuegen	58.	1.	50.	1.	
Sangrac	59.	5.	49.	10.	Existimo in fauorem Gratiani Pontificis oppido nomen impositum, qui aut fundauit aut auxit ordinem istum.
Siebiez	55.	2.	53.	4.	
Salas	59.	6.	47.	12.	
Selgar	61.	4.	52.	12.	Insula cum oppido in lacu Peibas innatat veluti Rodis. Iam vides totam Liuoniam stagnis & fluminibus marisque portibus ita refertam esse ut putes Venetiam riuus distinctam.
S. Brigitta	61.	6.	50.	4.	Diuae Brigittae nomen celeberrimum est.
Srunden	57.	1.	45.		Ad Vinden.
Sabel	57.		45.		Ad Vinden.
Senemborg	60.		46.		ad Ossiliam insulam.
Sokol	57.		53.		aliquot miliaribus à Polocko Duce belli Meletio expugnata. Ibi Seremet Moschorum Dux nominatissimus captus, plurimi bellatores eius caesi & trucidati roburque Magni Ducis concidit. Missi erant isti ad ferenda subsidia Polocensibus.

T

Treiden	58.	11.	48.	7.	Ciuitas ad flu. Treidera.
Tricaten	58.	11.	49.	10.	
Treidera flu.	58.		49.		
Tyrfen	58.	5.	50.	3.	Oppidum in quo veterum populorum Agatyrforum, qui hic habitabant nomen haesit, non remotè à Kokienhaus.
Taurus	59.	10.	48.	10.	arx firma.
Tolzburg	61.	8.	51.	4.	In Chersoneso quodam Venetici sinus vrbs inter Reuel & Naruam.
Tuccum	57.	5.	46.	11.	
Toropce	58.		56.		vbi Signifer regius Marcus Sobieski densa nube sagittarum petitus, aliquot in lumbis, plura ex penula pendentia tela ad exercitum reportauit. Situs arcis est ultra Luki veliki.

V

Vitepsko

D E S C R I P T I O

Vitepsko 57. 4. 55. 1. Si benè obseruauit D. Guagninus distantiam eius ab Orffa, nempe 18. milliarium, tunc appositè sic collocabitur. Est firmissimum municipium duas habens arces, nec ei par habetur in illa regione. Quondam Ducum Russiæ fuit sedes.

Vik 60. 46. In insula Ofsilia vrbs & territorium Vikenlandia dicebatur. Hæc vna cum Haspalia Episcopi ditionis fuit.

Vendin 58. 11. 49. 2. nostri Kies vocant.

Vanzel 59. 2. 48. 6.

Wolmirz 58. 12. 49. 11.

Walk 59. 6. 49. 3.

Velika flu. 59. 56. Forfan ideo sic vocata, quòd sit flumen magnum. Nam nostra lingua velika significat magnam. Aut quia non procul oritur à Veliki Luki.

Voroniecz 58. 55.

Welin seu Felin 60. 49. 9.

Wirtfcher 60. 49. lacus nobilis paulò supra Derbt vicinum arci Taurus.

Wiskiel 60. 9. 49. 3. Sita est inter duo flumina, Amoza & Embde.

Vircenbeg 60. 10. 51. 5.

Weyfenstein 60. 9. 49. 9. nostri vocant Bialy kamien.

Veisen 60. 3. 50. 9.

Wranga 61. 50. insula è regione arcis Kolek.

Wibor 62. 50. è regione Koropeiæ.

Velikie luki 58. 5. 55. vide Luki.

Vindovv flu. 57. 45. vide dictionem Vendin.

Venedicus sinus 61. Est mare mediterraneum inter Liuoniam & Finlandiam, sed Geographorum pars magna errat quod eum in septentrionem nimis obliquè dirigunt, cum statim ab Haspalia inflexio ei⁹ sit incipienda, & iuxta paralellum sexagesimum secundum orientem versus debeat extendi. Quod nisi faciamus, milliarium veram distantiam amitemus & experientiæ repugnabimus. Ego itinerarium exercitus sequutus sum. Vocabatur autem Ptolomæi temporibus sinus Venedicus totum mare Prussiacum. Totum autem mare inter Prussiam, Liuoniam, & Daniam, Oceanus, Sarmaticus, à Ptolomæo vocatur, vt liquet ex tabula 4. Germaniæ. Nunc tantùm Venedici maris in illo sinu paruo nomen hæsit. Probatum autem testimonio linguæ totius Germaniæ Venedos vocari, non modò illos Vinidas qui in Saxonia habitant, sed etiam illos qui in Slauonia, adeoq; omnes qui lingua Slauonica vtuntur.

LIVONIAE.

cavtuntur. Quod si ita est, constat ergo totum illud Venedicum mare antiquitus possessum fuisse à Venedis, hoc est à Russis qui à Venedis seu Henetis originem suam & appellationem deriuant. Et ideo Moschorum Ducem mortuum eo respectu bellum mouisse puto istis regionibus, quòd plurimum mouebatur veterum Geographorum tam euidenti testimonio. Penes hunc Venedicum sinum Finonicus sinus maris proximè statuitur gradu ferè 70. Ibi est crux collocata lapidea, vltra quam sub capitali pœna à rege Syvecorum progredi peregrinantibus prohibitum est, nisi prius sumant facultatem ab ipso Rege. Nos quoque hîc ad istam crucem finem huic chorographiæ faciemus.

*Vide Olava
Gottum.*

Errata sic corrigito.

- B. 1. *Et ritè applicato : in margine addes. Siue illi loci non fuerint expresse depicti.*
- B. 2. *pro Oartorium lege Oratorium.*
- B. 4. *iuxta verò regios lustratores XXXI. dele tantum.*
- C. 2. *pro Dzuan ducis Ostrouiensis lege Dubno 50. 5. 48. habitaculum Ducis Ostrouiensis.*
- C. 3. *pro sicut & situm lege : situm sicut & nominis et ymon.*
- C. 4. *pro Otthomari lege Otthocari.*
- D. 3. *pro Martomani Marcomani.*
- E. 2. *pro vbi id accigit lege vbi id accidit qui Christiani sunt &c.*
- E. 2. *versa. pag: pro donatiua donatiuum.*
- F. 1. *pro Rustauica Raftauica.*
- F. 2. *pro Sprea volunt & rectius, lege, & non benè.*
- G. 4. *pro bellis Prutenicis lege, in bellis Prutenicis Moschouiticis & antea Tartaricis.*

ERRATA sic corrigito.

- A. 1. In tit. applicans: in margine addit. sive illi loci non fuerit expressis & q. 121.
- B. 2. pro Orationem lege Orationum.
- C. 4. in tit. 2. in 2. regis instituta & XII. deo tantum.
- D. 5. pro Dicitur dicit. Orationem lege Dicitur fo. 2. 48. debuit esse cum Dicitur Orationem.
- E. 2. pro facte & sunt lege: in un. lege & nominis dicitur.
- F. 4. pro Orationem lege Orationem.
- G. 5. pro Martonem Martonem.
- H. 7. pro ubi in accepi lege ubi in accepi ubi in accepi sunt & c.
- I. 2. res. lege: pro dicitur dicitur.
- J. 1. pro Responsum Responsum.
- K. 2. pro quare voluit & voluit lege: voluit sunt.
- L. 2. pro bella Tronem lege: in dicit. Tronem lege: in dicit. Tronem lege.

7991

